

CESTA KE VZNIKU GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ VS ČR 1976-1980

Alena Kafková

Ministr spravedlnosti ČSR JUDr. Jan Němec při projevu na slavnostním shromáždění funkcionářů správy a útvarů SNV ČSR v roce 1980 (foto: KDH)

Řízení správy Sboru nápravné výchovy

Činnost Sboru nápravné výchovy ČSR (SNV) v letech 1976-1980 vycházela v základním pojetí, tak jako v předchozím období, z usnesení předsednictva ÚV KSČ. XV. sjezd KSČ, konaný ve dnech 12.-16. dubna 1976 jednoznačně podpořil proces politické normalizace v Československu, který započal v roce 1969. V tomto období se součástí státní politiky stalo využívání represivní funkce justice a vězeňství k potlačování zastánců lidských práv a politické opozice, zejména osob organizovaných v Chartě 77. Stalo se obvyklým stíhat stoupence neoficiální kultury nebo osoby, žijící nekonformním způsobem, za trestný čin výtržnictví. Byl to například v roce 1976 případ hudebníků ze skupiny The Plastic People of the Universe, DG 307 a dalších. Zkušenosti těchto vězněných odpůrců politického režimu svědčí o odlišném zacházení s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody se zřetelem na tzv. trestné činy proti republice (podle hl. I. tr. zák. č. 140/1961 Sb.). Vězeňství coby jeden z orgánů státní správy bylo obdobně jako armáda a bezpečnost politicky řízeno oddělením státní administrativy (tzv. 13. oddělení) ÚV KSČ. Po stránce ekonomické podléhalo odboru brannosti a bezpečnosti ministerstva financí, které předkládalo do vlády též rozpočet SNV. Tímto mechanismem se do řízení vězeňství promítala trestní politika, vycházející ze závěrů ÚV KSČ a ekonomické úkoly vyplývající z pětiletého státního plánu (pětiletky).

Potřeba dalšího zvyšování kvality řízení zůstala i v tomto období stále aktuální. Na počátku roku 1976 byl legislativně zpracován nový materiál o řízení ve SNV a vydán formou rozkazu náčelníka správy (RNS) č. 1/1976 s platností od 1. února 1976. Tím pozbyl účinnost dosavadní RNS č. 34 o zásadách řídicí činnosti správy SNV ČSR z roku 1969. Podle § 2 nového rozkazu bylo řízení ve SNV realizováno vertikálně (ministr spravedlnosti ČSR – náčelník správy SNV – náčelník útvaru SNV), přičemž vztahy mezi náčelníky, veliteli a podřízenými byly vztahy nedílné velitelské pravomoci. Zásady řízení mezi správou a útvary SNV vyplývaly z celkové organizace Sboru; správa SNV byla řídicí složkou, útvary SNV a účelová zařízení výkonnými složkami. Řízení se uskutečňovalo zejména vydáváním rozkazů, organizováním porad, popř. jiných shromáždění. Základním prostředkem řízení na všech stupních byl plán práce. Na správě SNV byly sestavovány tyto plány práce:

- dlouhodobý koncepční plán, zaměřený k celkové činnosti vězeňství; plán schvaloval ministr spravedlnosti ČSR,
- roční plán hlavních úkolů SNV; schvaloval ministr spravedlnosti ČSR,
- roční plán práce odboru správy SNV a roční plán práce útvaru SNV, konkretizující roční plán hlavních úkolů SNV; plány schvaloval náčelník správy SNV,
- pololetní plán akcí organizovaných správou SNV; schvaloval náčelník správy SNV,

- pololetní plán jednání vedení správy SNV a štábu náčelníka správy SNV, schvaloval náčelník správy SNV.¹

Obsah jednotlivých plánů práce vycházel ze stranických a vládních usnesení, z výsledků rozborů a prověrek a vyhodnocení plnění plánu za uplynulé plánovací období.

Vlastní řízení vězeňství správou SNV vycházelo z pětiletých a ročních plánů, schvalovaných ministrem spravedlnosti. Hlavní úkoly správy SNV na 6. pětiletku byly zpracovány v dokumentu „*Stav československého vězeňství a jeho hlavní úkoly po XV. sjezdu KSČ*“ a projednány ve štábu náčelníka správy SNV v květnu 1976. S konkrétními úkoly tohoto plánu byli následně seznámeni vedoucí funkcionáři na celorepublikové poradě náčelníků odborů a útvarů SNV dne 27. května 1976. Všem funkcionářům byly předány „*Náměty pro činnost Sboru nápravné výchovy ČSR po XV. sjezdu KSČ*“, které měly rozpracovat na konkrétní podmínky útvarů i odborů správy SNV.² Roční prováděcí plány pak vycházely z uvedených materiálů.

Vstup do pobočky pro místní výkon trestu v Hradci Králové v roce 1976 (foto: KDH)

Správě SNV bylo v roce 1976 podřízeno 31 útvarů SNV, přičemž tento počet byl považován za maximální pro uplatňovaný jednostupňový systém řízení. Dne 1. ledna 1976 byl zřízen rozkazem ministra spravedlnosti útvar SNV v Říčanech, a současně zrušena pobočka útvaru č. 2 Praha, dne 4. ledna 1976 byla otevřena pobočka pro místní výkon trestu v Hradci Králové (Pouchov). Od 1. července 1977 byla RMS č. 7/1977 při nápravně výchovném ústavu č. 2 Praha zřízena v národním

¹ Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (GR VS), odbor správní, Rozkaz náčelníka správy (RNS) SNV ČSR č. 1/1976 o řízení ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

² Kabinet dokumentace a historie VS ČR (KDH), *Stav československého vězeňství a jeho hlavní úkoly po XV. sjezdu KSČ*, materiál pro štáb náčelníka správy SNV ČSR dne 21. května 1976, č. j. SSVN-39/náč-1976.

podniku (n.p.) PRAGA pobočka pro experimentální ověřování odlišných metod a forem nápravně výchovné činnosti (NVČ). Dne 1. Července 1979 byl zřízen RMS č. 3/1979 útvar SNV Kuřim a odloučen od dřívějšího mateřského útvaru Brno. RMS č. 12/1980 byl zrušen útvar č. 3 Praha a začleněn do útvaru č. 1 Praha. Do tohoto objektu byl po dokončení rekonstrukce od 1. listopadu 1980 postupně soustřeďován výkon vazby za účelem snižování počtu obviněných ve věznici č. 2 Praha. Do konce ledna 1981 měl být útvar č. 3 zcela přemístěn a v objektu útvaru č. 2 Praha zůstat pouze směna dálkových eskort.

SNV ČSR nadále řídil *plk. ing. Oldřich Procházka* a jeho tři zástupci *plk. Václav Ryšavý* (pro věci služební), *pplk. ing. Vladimír Štembera* (pro věci ekonomické) a *plk. JUDr. Stanislav Výborný* (pro věci politické). Dne 31. května 1977 odchází po 32 letech služby do důchodu *plk. Václav Ryšavý* a na jeho místo byl jmenován dosavadní předseda celouťvarového výboru (CÚV) KSČ *pplk. František Hošek*. Některé personální (kádrové) změny proběhly na úrovni odborů. *Pplk. Jiřího*

Pplk. František Hošek (foto: KDH)

Karlíčka vystřídal ve funkci náčelníka sekretariátu dne 1. prosince 1976 dosavadní náčelník inspekce *pplk. JUDr. Josef Jachura* a na jeho místo nastoupil *pplk. František Kožíšek*, v té době zástupce náčelníka vnitřního odboru. V souvislosti se zřízením samostatného oddělení vnitřní ochrany v červenci 1978 byl do funkce náčelníka tohoto oddělení jmenován *kpt. Miloš Kratochvíl*. Náčelníkem odboru Zdravotnické služby SNV byl dne 1. února 1979 jmenován *pplk. MUDr. Lubomír Ondráček*. Dne 1. června 1979 nastoupil do funkce náčelníka odboru NVČ *kpt. RSDr. Miroslav Mayer*, neboť dosavadní náčelník odboru *pplk. PhDr. Emil Vašíček* přijal místo náčelníka nově zřízené katedry nápravné výchovy na Vysoké školy SNB. Ve věku 55 let zemřel náhle dne 12. května 1977 zástupce náčelníka odboru ochrany *pplk. Josef Ptáček*.

Organizační struktura správy SNV zůstala v popisovaném období v zásadě nezměněna. Došlo pouze k několika reorganizacím v rámci odborů. Tisková skupina sekretariátu byla od roku 1977 začleněna do odboru pro politickovýchovnou práci. Důležitost, věnovaná v normalizační době agenturně operativní činnosti, se projevila v roce 1978 zřízením samostatného oddělení vnitřní ochrany správy SNV.

Náplně činnosti jednotlivých odborů vycházely nadále z organizačního řádu správy SNV z roku 1974, který byl v roce 1978 změněn a doplněn ve smyslu RMS č. 8/1976 o vnitřní ochraně ve SNV ČSR.

Podle statistických údajů kádrového odboru správy SNV pracovalo v SNV ČSR k 1. říjnu 1977 celkem 6 229 osob, z toho 5 943 příslušníků a 286 občanských

zaměstnanců. Celkový skutečný stav na správě SNV činil ke stejnému datu 240 osob (plánováno bylo 244 míst).³

Sekretariát náčelníka správy SNV

Sekretariát pod vedením *pplk. JUDr. Josefa Jachury* zajišťoval v letech 1976-1980 řadu zahraničních akcí, které se uskutečňovaly, tak jako v minulých letech zejména s představiteli vězeňských správ z tehdejších socialistických zemí. Na pozvání ministra spravedlnosti ČSR přijel v dubnu 1976 na jedenáctidenní návštěvu plk. prof. Igor Andrejevič Speranský, DRSc., náčelník katedry právních disciplín Akademie MV SSSR. Do Prahy byl pozván, aby osobně uvedl do dvouměsíční studijní praxe v útvech SNV č. 2 Praha, Plzeň, Minkovice, Příbram a Libkovic studující příslušníky SNV, nad kterými měl v Sovětském svazu patronát. Výkon a výsledky stáže byly součástí státní závěrečné zkoušky, kterou posluchači 4. ročníku Akademie MV SSSR skládali v červnu 1976 v Moskvě. Kromě pracovní části pobytu ve vybraných útvech SNV si host prohlédl Prahu, navštívil Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Plzeň, Orlickou přehradu a další. Několik dnů strávil i na Slovensku. Po besedě s vedením správy ZNV SSR v Bratislavě si prohlédl útvar III. NVS v Leopoldově a útvar I. NVS Želiezovce. Poslední den pobytu besedoval prof. Speranský s náčelníkem správy SNV, jeho zástupci a členy rozšířeného vedení o problematice vězeňství.⁴

Plk. prof. dr. I. A. Speranský na návštěvě v NVÚ Plzeň dne 3. 4. 1976 (foto: KDH)

³ Kabinet dokumentace a historie VS ČR (KDH), Početní stavy ve Sboru nápravné výchovy k 1. 10. 1977, informace pro náčelníka správy SNV ČSR, č.j. SSNV-002/513-6-1977.

⁴ Vladimír ŠAROCH, *Náš host*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, I. ročník, červen 1976, s. 9.

Plk. prof. dr. I. A. Speranský na návštěvě v NVÚ Plzeň dne 3. 4. 1976 (foto: KDH)

Další návštěva ze Sovětského svazu se uskutečnila na podzim téhož roku. První náměstek hlavní správy nápravně pracovních zařízení při ministerstvu vnitřních věcí SSSR genmjr. Fjodor Trofimovič Kuzněcov a náčelník správy nápravně pracovních zařízení Litevské SSR plk. Vitautas Stasevič Grinkus během svého pobytu ve dnech 11.-16. října 1976 navštívili útvary SNV Heřmanice, Opavu a Valdice. Na Slovensku pak útvary ZNV SSR Martin a Bratislavu. Delegaci doprovázel náčelník správy SNV plk. ing. Oldřich Procházka a kpt. PhDr. Josef Špůr, CSc. Na závěr pobytu přijal hosty ministr spravedlnosti ČSR JUDr. Jan Němec a jeho náměstek JUDr. Přemysl Béna.⁵

Dne 25. ledna 1977 přijela tříčlenná sovětská delegace z Baumanského okresu v čele s Ninou Alexejevnou Naumenko, politicko organizační tajemnicí OV KSSS Baumanského okresu. Hosté navštívili v útvaru č. 2 Praha „Muzeum boje proti fašismu“ (dnešní Památník Pankrác) a u pankrácké gilotiny uctili památku popravených. Na besedě se členy vedení správy SNV byli informováni o struktuře a charakteru výkonu trestu odnětí svobody v ČSR.⁶

Koncem ledna 1977 hostovali u ministerstva spravedlnosti ČSR a SSR novináři rezortního časopisu ministerstva spravedlnosti Polské lidové republiky, *Gazeta prawnicza* a *Gazeta penitencjarna*. Zajímali se o strukturu a charakter soudů, prokuratur, advokacie a vězeňství. Šéfredaktora listu plk. Zykmunta Franka a sekretáře redakce Stanislawa Milewského přijali za SNV zástupci náčelníka správy plk. Václav Ryšavý a pplk. František Hošek. Polští novináři se podrobně zajímali

⁵ Petr GALUŠKA, *Delegace přátel*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, I. ročník, prosinec 1976, s. 6.

⁶ P. GALUŠKA, *Návštěva z baumanského okresu*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, I. ročník, březen 1977, s. 15.

o práci redakce interního časopisu Zpravodaj SNV. Na programu návštěvy byla též prohlídka útvaru Vinařice, Oráčov a pobočky za nedbalostní trestné činy ve Šmikousích.⁷

Na pozvání Hlavní správy nápravně pracovních zařízení MV SSSR odjeli funkcionáři československého vězeňství, vedené náčelníkem správy SNV v květnu 1977 na reciproční návštěvu za pobyt studijní delegace sovětského vězeňství v ČSSR z října minulého roku. Účelem cesty bylo seznámit se s organizací vězeňství a v neposlední řadě i s některými úpravami trestního zákona a zákona o výkonu trestu v SSSR. Náčelník správy plk. ing. O. Procházka a další členové delegace - plk. JUDr. J. Chreňo, náčelník správy ZNV SSR, pplk. J. Obadálek, náčelník útvaru SNV Vinařice a mjr. dr. J. Špůr, vědecký pracovník VÚP SNV ČSR navštívili celou řadu nápravně pracovních zařízení v RSFSR a Litevské SSR. Na závěr byli přijati gen. Bogatyrjovem, náměstkem ministra vnitra SSSR. Předmětem obsáhlé besedy bylo vedle stávající problematiky výkonu trestu odnětí svobody i zavádění nových zákonných úprav na úseku trestní politiky a výkonu trestu do praxe.⁸

Návštěva delegace čs. vězeňství ve Vsesvazovém Institutu kvalifikace řídicích pracovníků Nápravně pracovních zařízení v Domodědovu u Moskvy v květnu 1977 (foto: KDH)

Zahraniční návštěvu z Maďarské lidové republiky (MLR) přijalo vedení správy SNV ve dnech 2.-4. října 1978. Delegaci vězeňství vedl náčelník správy

⁷ P. GALUŠKA, *Polští novináři u nás*, in.: časopis Zpravodaj SNV ČSR, I. ročník, březen 1977, s. 16.

⁸ Oldřich PROCHÁZKA, *Delegace československého vězeňství v SSSR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1977, s. 5-7.

výkonu trestu genmjr. dr. Károly Sárdi. Dalšími členy byli odborníci na penitenciární pedagogiku plk. dr. József Meszáros, pplk. dr. László Pál, pplk. János Demjén a dr. Imre Merényi. Vzájemné informace o stavu vězeňství proběhly v rekreačním středisku na Pracově. Hosté se zajímali zejména o systém řídicí práce a kontroly, hospodaření v SNV, problematiku nápravně výchovné činnosti a o výkon trestu odnětí svobody u zvláště nebezpečných recidivistů. Podle toho byl také volen program pobytu, členové delegace navštívili útvar SNV Valdice. Před odjezdem je přijal ministr spravedlnosti ČSR JUDr. Jan Němec. Další maďarskou delegaci přivítal náčelník správy SNV na ruzyňském letišti v listopadu 1979. Zahraniční hosté se krátce zastavili v Praze před odletem na Mezinárodní kongres o vězeňství v Havaně. Po přijetí na správě SNV navštívili náčelník správy vězeňství MLR genmjr. Tibor Nagy, pracovník ministerstva spravedlnosti dr. Dénes Bagi a náčelník odboru nápravně výchovné činnosti pplk. Tamás Vincz pankráckou sekyrárnu a útvar SNV č. 2 Praha.⁹

Delegace z vězeňství MLR na správě SNV v říjnu 1978 (foto: KDH)

Na podzim 1979 odcestoval náčelník správy SNV ČSR plk. ing. O. Procházka spolu s náčelníkem Vysoké školy (VŠ) SNB genmjr. doc. PhDr. Ludvíkem Přikrylem do Moskvy. Zúčastnili se jednání v závěru měsíční odborné stáže pracovníků nově zřízené katedry nápravné výchovy Vysoké školy (VŠ) SNB, která probíhala na katedře nápravy a převýchovy odsouzených Akademie MV SSSR. Byly projednány další formy spolupráce a mimo jiné dohodnuto, že obě katedry

⁹ P. GALUŠKA, *Delegace vězeňství z MLR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1978, s. 8-9;

Přátelská návštěva, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979, s. 2.

László PÁL, *Penitenciární pedagogika*, in: Penologické zošity 3b, Bratislava 1985, s. 108-113.

si budou vyměňovat nejen odbornou literaturu, ale také zvát své kolegy na svá pracoviště. Stáž byla ukončena oficiálním přijetím u náměstka ministra vnitra SSSR genpor. Bogatyrjeva.¹⁰

Delegace z vězeňství MLR na správě SNV v říjnu 1978 (foto: KDH)

Podle plánu zahraničních studijních cest uskutečnili funkcionáři Sboru nápravné výchovy z Čech a Slovenska ve dnech 20.-25. října 1980 cestu do Maďarské lidové republiky (MLR). Delegaci vedl náčelník správy ZNV SSR plk. dr. Chreňo, za SNV ČSR se zúčastnili náčelník správy plk. ing. Oldřich Procházka a náčelník odboru NVČ kpt. dr. Miroslav Mayer, které doprovázel Zdeněk Kajzr, pracovník oddělení státní administrativy ÚV KSČ. Vedení Celostátního velitelství Sboru nápravné výchovy MLR připravilo bohatý program. Hosté kromě prohlídky Budapešti navštívili nápravně výchovný ústav pro mladistvé Tököl, v jehož areálu se nacházela také centrální vězeňská nemocnice s kapacitou velké krajské nemocnice. Trest v tomto NVÚ vykonávali jak mladiství muži, tak mladistvé ženy v oddělených prostorách. Obě oddělení byly dále členěny na část s volnějším režimem a část s režimem přísnějším. Návštěva v NVÚ Tököl umožnila praktickou výměnu zkušeností s výkonem trestu u mladistvých.¹¹

Dne 1. března 1977 byl novelizován rozkaz ministra spravedlnosti o zahraničních stycích SNV z roku 1975. Podstata úpravy spočívala v tom, že příslušníci SNV k soukromému styku s úřady, organizacemi a cizinci států

¹⁰ Emil VAŠÍČEK, *Katedra nápravné výchovy na vysoké škole SNB*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979, s. 10-11.

¹¹ Miroslav MAYER, *Maďarsko není jen Balaton*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1981, s. 18-19, červen 1981, s. 20-21.

tehdejší Varšavské smlouvy již nemusely žádat o souhlas příslušného služebního funkcionáře. Novela byla navržena zejména ke zjednodušení soukromého styku příslušníků SNV s příslušníky sovětské armády.¹²

Ústav pro výkon trestu mladistvých v maďarském Tököl (foto: KDH)

V rámci účasti na informačním systému vypracovával sekretariát pro potřeby náčelníka správy SNV periodické měsíční přehledy o poznatcích z kontrolní činnosti pracovníků jednotlivých odborů správy v útvech SNV. Vedle údajů o počtu a zaměření kontrol byly v rozborech uváděny i nedostatky, na které mělo být reagováno v koncepční a řídicí činnosti správy SNV. Na základě analytických příspěvků a statistických dat za uplynulý rok, zpracovávaných jednotlivými odbory správy SNV byla vydávána Ročenka SNV ČSR, obsahující faktografické a statistické údaje o činnosti SNV.

Inspekce náčelníka správy

Po odchodu pplk. JUDr. Josefa Jachury v prosinci 1976 vedl odbor pplk. František Kožíšek. Základní postavení a úkoly inspekce upravoval RNS č. 1/1976 o řízení ve SNV ČSR. Formy a prostředky kontrolní činnosti byly podrobně zpracovány v příloze tohoto rozkazu jako „Zásady kontrolní činnosti ve SNV“. Ve smyslu těchto zásad byly v SNV prováděny podle plánu kontrolní činnosti komplexní a tematické prověrky, periodické revize hospodaření, operativní kontroly a metodické dohlídky.

¹² GR VS, odbor správní, RMS č.2/1977, kterým se mění TMS č. 21/1975, o zahraničních stycích SNV ČSR.

Na základě negativních výsledků z prověrek stavu zákonnosti, provedené Generální prokuraturou ČSR v roce 1976 v 6 věznicích a 9 NVÚ, byl vydán v srpnu náčelníkem správy rozkaz č. 28/1976, který ukládal zejména náčelníkům odboru ochrany a nápravně výchovné činnosti (NVČ) odstranit zjištěné nedostatky na některých úsecích výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Šlo zejména o chyby při ukládání pořádkových opatření a kázeňských trestů, při vyřizování stížností obviněných a odsouzených a používání prostředků k dosažení účelu zákroku.¹³

V pololetí 1978 byl po předchozím zhodnocení plánu kontrolní činnosti přijat náčelníkem správy SNV návrh na snížení počtu kontrolních akcí s většími nároky

Pplk. František Kožíšek (foto: KDH)

na jejich kvalitu. Toto rozhodnutí bylo vydáno úpravou a doplňkem formou RNS č. 24/1978, jehož podstatou bylo rozšíření forem kontrolní činnosti správy SNV o prověrky odborů správy podle stanovené působnosti. Na II. pololetí 1978 bylo zařazeno do plánu pouze 69 ze 153 kontrolních akcí, přičemž z uvedeného počtu 35 prověrek prováděly na jednotlivých odděleních Ú SNV odbory správy SNV. Byl tak splněn jeden ze závěrů 11. plenárního zasedání ÚV KSČ k „prosazování vyšší úrovně řízení a účinnější kontrole“.¹⁴

Od roku 1978 předkládala inspekce náčelníkovi správy SNV každý měsíc celkové vyhodnocení o stavu na úseku stížností a protispolečenského jednání příslušníků SNV, zatímco v předchozích letech to bylo jednou ročně. Z celkových statistických údajů je zřejmé, že na počátku popisovaného období v roce 1976 bylo ve SNV prošetřeno celkem 745 stížností, z tohoto počtu bylo 77 vyhodnoceno jako oprávněné. Správou SNV bylo z uvedeného počtu uzavřeno 328 stížností. Na konci pětiletého období v roce 1980 bylo sice podáno 982 stížností, ale počet oprávněných se snížil na 61 stížností. Správou SNV bylo uzavřeno 490 stížností. Z těchto údajů je patrné, že poměr oprávněných stížností k celkovému počtu stížností se postupně snižoval, v roce 1976 činil 10,2% a v roce 1980 již 6,2%. Nejvíce stížností směřovalo

¹³ GR VS, odbor správní, RNS č. 28/1976, o opatřeních k odstranění některých nedostatků souvisejících s výkonem vazby a výkonem trestu odnětí svobody.

¹⁴ GR VS, odbor správní, RNS č. 24/1978, kterým se mění a doplňuje RNS č. 1/1976 o řízení ve SNV ČSR.

KDH, Vyhodnocení plánu hlavních úkolů za rok 1978, s. 39.

tradičně k otázkám finančním, dále na léčebnou péči a nesprávné jednání příslušníků v souvislosti s výkonem služby.¹⁵

Samostatné oddělení vnitřní ochrany

Narůstající rozsah agenturně operativní činnosti ve vězeňství, její význam a součinnost s příslušnými složkami MV ČSR i FMV přimělo vedení správy SNV k rozhodnutí o vyčlenění operativního oddělení z působnosti odboru ochrany a jeho osamostatnění v rámci organizační struktury správy SNV. Rozkazem č. 8 ministra spravedlnosti JUDr. J. Němce bylo dnem 1. července 1978 zřízeno samostatného oddělení vnitřní ochrany (SOVO) správy SNV. Oddělení bylo přímo řízeno náčelníkem správy a jeho náčelník měl postavení, práva a povinnosti náčelníka odboru. Podle citovaného rozkazu mělo samostatné oddělení plnit zejména tyto úkoly:

- a) *zabezpečovat v souladu s právními předpisy a rozkazy vnitřní ochranu v nápravně výchovných ústavech (NVÚ),*
- b) *určovat zásadní linii pro vnitřní ochranu v SNV a zabezpečit její plnění s cílem zajistit bezpečnost střežených objektů SNV, odhalovat a dokumentovat trestnou a jinou nedovolenou činnost odsouzených,*
- c) *řídit a kontrolovat činnost příslušníků SNV pověřených úkoly orgánů činných v trestním řízení,*
- d) *organizovat systematickou a cílevědomou osobní pomoc a výchovu pracovníků vnitřní ochrany, provádět prověrky úrovně práce vnitřní ochrany v jednotlivých NVÚ,*
- e) *stanovit podle diferenciací, počtu odsouzených a charakteru výroby zaměření vnitřní ochrany v jednotlivých NVÚ,*
- f) *spolupracovat při plnění svých úkolů s příslušnými orgány MV, prokuratury, soudu a s příslušnými odbory správy SNV,*
- g) *zpracovávat pravidelně rozbor operativní situace ve střežených objektech SNV pro potřebu vyšších služebních a stranických orgánů,*
- h) *zabezpečovat v souladu s příslušnými dohodami splnění oprávněných požadavků součástí MV,*
- i) *dbát na přísné utajení metod a forem práce, jakož i používaných prostředků před všemi nepovolanými osobami,*
- j) *spolupodílet se na řízení nebo přímo řídit akce důležité pro zajištění bezpečnosti střežených objektů SNV nebo prováděné v součinnosti s orgány součástí MV.¹⁶*

K plnění stanovených úkolů bylo systemizováno 5 tabulkových míst, funkci náčelníka vykonával kpt. Miloš Kratochvíl. V jednotlivých útvech SNV (Ú SNV) bylo zařazeno celkem 83 pracovníků vnitřní ochrany, přičemž počet systemizovaných míst vycházel z velikosti věznic a NVÚ. Nejvyšší počet byl systemizován v Ú SNV

¹⁵ KDH, *Rozhodující statistické a faktografické údaje o činnosti Sboru nápravné výchovy ČSR za rok 1980 (ročenka)*, č.j. SSNV-0012/051-1981, s. 72-75.

¹⁶ GR VS, odbor správní, RMS č. 8/1978, o vnitřní ochraně ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

č. 2 Praha a Valdice (8 míst), Plzeň a Ostrov n. Ohří (7 míst), Příbram (6 míst), Vinařice a Mladá Boleslav (5 míst).

Kpt. Miloš Kratochvíl

Agenturně operativní činnost ve věznicích a NVÚ byla prováděna pomocí tajných spolupracovníků z řad vězňů, evidovaných buď jako agent nebo důvěrník. Jejich styk s příslušnými pracovníky vnitřní ochrany se uskutečňoval ve služebních kancelářích nebo ve vybraných administrativních místnostech a provozních prostorách. K zajišťování spojení tajného spolupracovníka s řídicím orgánem, pokud existovaly překážky pro jejich osobní styk, byli využíváni příslušníci SNV v neevidované kategorii prostředník. Např. v roce 1978 bylo evidováno celkem 491 tajných spolupracovníků (z toho 345 v kategorii agent a 146 v kategorii důvěrník) z celkového počtu 22 170 odsouzených.¹⁷

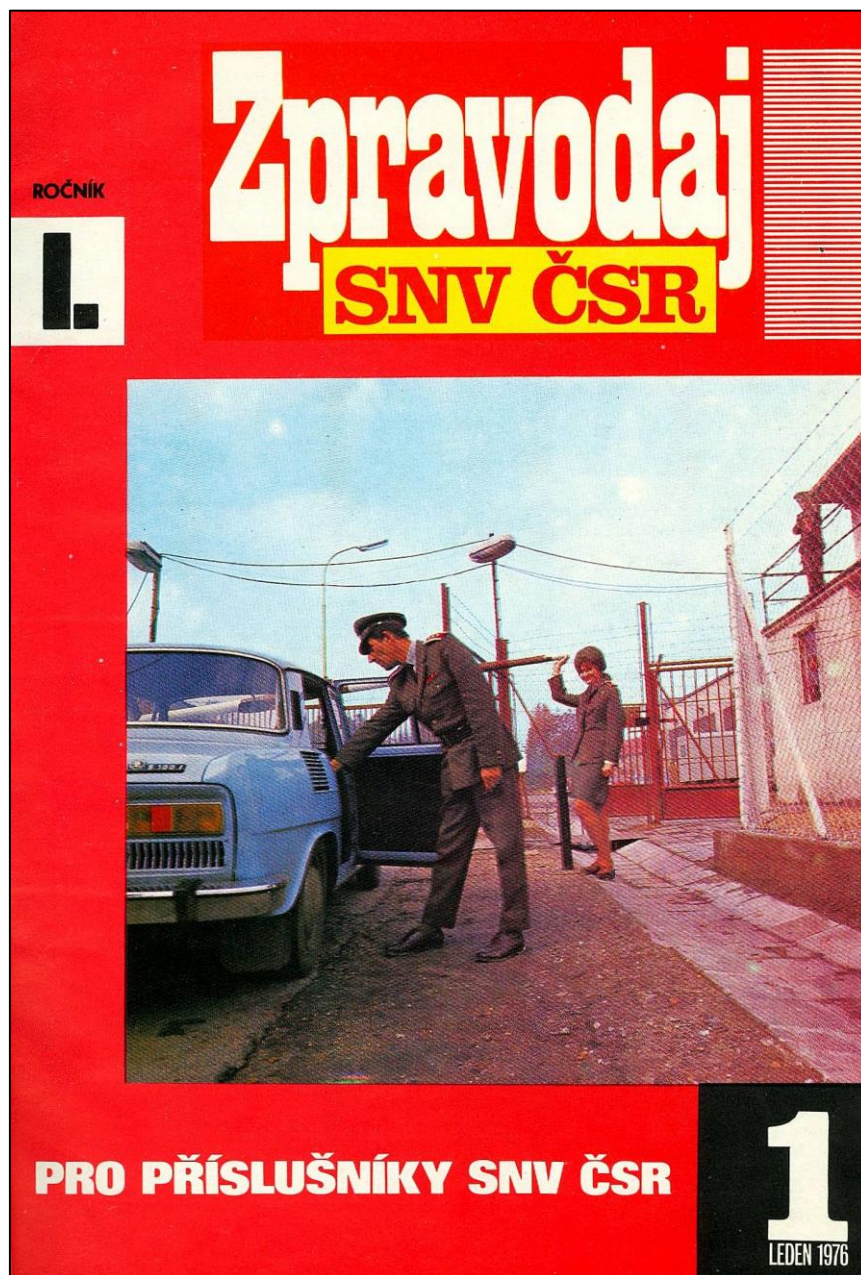
Soustavně byly sledovány postoje odsouzených k vnitropolitickým událostem (v roce 1978 především v souvislosti s 10. výročí tzv. internacionální pomoci vojsk Varšavské smlouvy nebo v roce 1980 ve spojitosti s očekávanou amnestií prezidenta republiky u příležitosti 35. výročí osvobození republiky) a rovněž názory na mezinárodní situaci. Zvláštní pozornost ze strany operativních pracovníků byla věnována chování tzv. zájmových osob. V období let 1978-1980 se jednalo zejména o signatáře Charty 77, odsouzené Jaroslava Šabatu, Václava Bendu, Jiřího Diensbiera, Petra Uhla, Václava Havla, Ottu Bednářovou a další. Součástí operativních rozborů byly též poznatky o zamlčené, neobjasněné nebo připravované trestné činnosti odsouzených státobezpečnostního a kriminálního charakteru, postupované součastem MV a dále souhrnný přehled mimořádných událostí ve věznicích a NVÚ. Získané informace a poznatky z jednotlivých útvarů SNV byly na SOVO vyhodnocovány a sumarizovány. Stav a výsledky činnosti vnitřní ochrany ve SNV byly zasílány formou operativní svodky pravidelně každý měsíc cestou náčelníka správy SNV ministru spravedlnosti ve trojím vyhotovení, přičemž výtisk č. 1 byl postupován generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ Gustávu Husákovi a výtisk č. 2 vedoucímu oddělení státní administrativy Eugenu Turzovi.

Odbor pro politickovýchovnou práci

Ve funkci náčelníka odboru pokračoval *plk. JUDr. Stanislav Výborný*. Plán hlavních úkolů na léta 1976-1980 ukládal v politickovýchovné práci podle dobové formulace „*zvýšit ideovou úroveň, přesvědčivost a působivost politickovýchovné práce a jejím prostřednictvím ovlivňovat myšlení a jednání příslušníků SNV, zdokonalovat*

¹⁷ Prokop TOMEK, *Vývoj systému agenturní činnosti ve vězeňských zařízeních čs. komunistického režimu 1948-1989*, in: *Dvě studie o československém vězeňství 1948-1989*, s. 22-24.

výchovnou praxi náčelníků, velitelů a politickovýchovných pracovníků k socialistickému způsobu života příslušníků SNV“.

Obálka prvního čísla časopisu Zpravodaj SNV ČSR (foto: KDH)

V souvislosti se zřízením resortního časopisu „Zpravodaj SNV ČSR“ byla do politickovýchovného odboru dne 1. prosince 1976 přeřazena tisková skupina sekretariátu náčelníka správy, pod vedením pplk. Jiřího Karlička. Nové začlenění „skupiny pro tisk a spolupráci s hromadnými prostředky“ vycházelo z jeho úlohy v politickovýchovném systému SNV. První číslo prvního ročníku Zpravodaje vyšlo již v lednu 1976. Časopis se stabilním obsahem 36 tiskových stran včetně čtyřbarevné obálky byl tvořen podle tematického plánu jednotlivých čísel, který byl před schválením náčelníkem správy nejdříve projednán v ideologické komisi CÚV KSČ,

dále v redakční radě a ve vedení správy SNV. Poté byla stanovena odpovědnost redaktorů za jednotlivé články. Vedoucím redaktorem Zpravodaje byl npor. PhDr. Petr Galuška, fotodokumentaci prováděl ppor. Miroslav Mařátko, editorskou a další činnost zabezpečovala ppor. Libuše Dršková a nstržm. Bohumila Peroutková. Na tvorbě, tisku a distribuci časopisu se dále podíleli dopisovatelé a další spolupracovníci z jednotlivých útvarů SNV, bez kterých by se kolektiv redakce neobešel. Postupně byl budován v útvech SNV široký okruh dopisovatelů, kteří se každoročně pracovním setkáváním zpravidla v některém rekreačním zařízení SNV. Příspěvky příslušníků SNV nebyly honorovány, proto redakce Zpravodaje vyhlašovala každoročně soutěž o nejúspěšnější kolektivy dopisovatelů i o nejlepšího dopisovatele.

*Kolektiv pracovníků Zpravodaje, zprava L. Dršková, J. Karliček, P. Galuška, B. Peroutková a M. Mařátko
(foto: KDH)*

Zpracování některých zásadních článků bylo zadáváno i mimo SNV, funkcionářům různých orgánů a organizací (ČÚV SSM, KV a OV KSČ, VŠ SNB atd.). K získání reprezentativního stanoviska čtenářů na úroveň časopisu bylo ve druhém pololetí 1977 vyhlášeno anonymní šetření formou anketního listku. Ankety se tehdy zúčastnilo na 3 000 čtenářů, kteří se vyjadřovali k úrovni časopisu, jeho grafické úpravě, titulní straně a sledovanosti jednotlivých článků nebo rubrik. Výsledky ukázaly, že resortní časopis v plném rozsahu četlo 55,9% odběratelů a jen 5% se s ním seznamovalo pouze prolistováním. Z hlediska sledovanosti jednotlivých článků byl největší zájem o reportáže z útvarů, portréty příslušníků, společenskou kroniku a fotoreportáže.¹⁸ Pro úplnost je třeba uvést, že Zpravodaj SNV

¹⁸ *Výsledky šetření Zpravodaje SNV ČSR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, duben 1978, s. 26-27.

jako resortní tiskovina byl vydáván pouze pro vnitřní potřebu SNV, rozšiřován bezplatně vlastní distribuční sítí, dodáván pouze na adresy podle zvláštního seznamu. Kromě všech útvarů a odborů správy SNV byl expedován např. na správu a útvary Zboru nápravnej výchovy SSR, ÚV KSČ, městské, obvodní a okresní výbory KSČ, vyšší a obvodové vojenské prokuratury, Českou národní radu, ministerstvo spravedlnosti, Vysokou školu SNB nebo některým bývalým funkcionářům správy SNV. Odběratelé byli povinni zabezpečit, aby ho nečetl nikdo mimo určený okruh čtenářů. Přebírání článků do ostatních sdělovacích prostředků bylo možné jen se souhlasem redakce. Z hlediska faktografického je v současné době tento časopis cenným a použitelným pramenem ke studiu problematiky českého vězeňství v 70. a 80. letech minulého století.

Tisková skupina měla v náplni práce též tisk a grafickou úpravu diplomů, čestných uznání, plakátů, oznámení, libreta výstav a síní tradic, dokumentaci z různých „celosborových“ akcí i zahraničních návštěv včetně delegací ministra spravedlnosti. Její základní poslání bylo dále rozšířeno i o vnější propagandu, organizaci tiskových konferencí a besed pro zástupce sdělovacích prostředků, novinové články pro jiné časopisy. Například pro ministerstvo spravedlnosti bylo zabezpečeno vydání 10 000 výtisků brožury „25 let státního notářství“, provedena fotodokumentace a grafické práce na služební knize FMV „Sebeobrana“. Pro filmové studium Barrandov a Krátký film Praha byly vytvořeny podmínky pro natáčení filmů v útvarech SNV a navázán styk s Hlavní redakcí armády, bezpečnosti a brannosti (HRABB) Čs. rozhlasu k natočení pořadu o pobočce Šmikousy a další. Vyvrcholením agitační činnosti tiskové skupiny bylo v roce 1980 zpracování a vydání 1. dílu publikace „Věrní straně a lidu“ u příležitosti 35. výročí osvobození Československa, dokumentující historii vězeňství v letech 1945-1970 spolu s osobními portréty zasloužilých příslušníků ze správy a útvarů SNV.

Podle meziresortního plánu právní propagandy ministerstva spravedlnosti a po vzájemné dohodě s tehdejšími Českým úřadem pro tisk a informace (ČÚTI) doprovázeli dne 23. listopadu 1976 pracovníci tiskové skupiny novináře do nápravně výchovného ústavu (NVÚ) pro mladistvé v Libkovicích. Redaktory Čs. rozhlasu, deníků Rudé právo, Mladá fronta, Svobodné slovo, Lidová demokracie, Obrana lidu, Večerní Praha, časopisů Čs. voják, Svět v obrazech, Prager Volkszeitung a další přivítal zástupce náčelníka správy SNV plk. V. Ryšavý a za ministerstvo spravedlnosti dr. Ladislav Brzobohatý. Základní informace k výkonu trestu odnětí svobody u mladistvých odsouzených poskytl v referátu náčelník odboru NVČ, pplk. dr. Emil Vašíček. Při prohlídce ústavu měli novináři možnost navštívit nástupní oddělení, oddělení kázeňských trestů, kuchyň, jídelnu, kulturní místnost, ložnice i sociální zařízení. Zaujala je nová výrobní hala a učebna pro učně. Další tisková konference se uskutečnila dne 17. října 1978 v NVÚ v Pardubicích k problematice výkonu trestu u odsouzených žen. Zúčastnilo se jí 27 redaktorů, reportérů a fotoreportérů ze všech tehdejších hlavních deníků a časopisů včetně Československého rozhlasu a Československé televize. Její průběh řídil vedoucí oddělení Českého úřadu pro tisk a informace, Studecký. V hlavních referátech,

které přednesli náčelník správy SNV plk. ing. O. Procházka, náčelník NVČ pplk. dr. E. Vašíček a náčelník útvaru SNV Pardubice pplk. M. Jirsa, byli přítomní redaktori informováni o práci a problémech tehdejšího vězeňství. Po prohlídce ústavu, počínaje pracovišti, ubytovnami, zdravotnickým zařízením a konče ústavem pro mladistvé odsouzené dívky, proběhla závěrečná diskuse. Na řadu dotazů odpovídali dr. Čermák za ministerstvo spravedlnosti, funkcionáři správy SNV, útvaru SNV Pardubice a specialisté. Velký zájem byl o tiskovou konferenci k tématu sociální práce s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody a problematika následné postpenitenciární péče, která se konala dne 24. října 1979 v Klubu novinářů v Praze. Informace k problému podal a na otázky odpovídal náčelník odboru plk. dr. S. Výborný a ředitelka odboru ministerstva práce a sociálních věcí dr. Ing. Vlasta Brabincová.¹⁹

Publikace Věrní straně a lidu (foto: KDH)

¹⁹ Petr GALUŠKA, *Tisková konference*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1978, s. 4-5, prosinec 1979, s. 24.

V roce 1977 bylo tiskovou skupinou prováděno fotografování všech příslušníků správy na nové služební průkazy. Většina těchto portrétních fotografií se zachovala a dnes jsou součástí fotoarchivu Kabinetu dokumentace a historie VS ČR.

Soutěžící II. ročníku oblastního kola ZUČ v NVÚ Vinařice v roce 1977 (foto: KDH)

Politickovýchovný odbor ve spolupráci se stranickými a svazáckými organizacemi využíval k rozvíjení politické a pracovní motivace příslušníků a občanských pracovníků celou škálu prostředků. Osvědčenou formou se stala soutěž v zájmové umělecké činnosti (ZUČ), která byla pořádána od roku 1973 ve dvou až tříletých cyklech. Obsahové zaměření bylo vždy ideově spjata s politickým výročí osvobození Československa od německého nacismu nebo únorových událostí v roce 1948. Rozdělena byla do částí reprodukční (slovesné obory), výtvarné a technické, které se dále členily na obory a kategorie tak, aby každý z přihlášených našel uplatnění v oboru, který mu byl blízký. Soutěž ZUČ byla organizována třístupňovým systémem, od útvarových přes oblastní kola až po celorepublikové finále, jehož uspořádáním byl pověřen jeden z útvarů SNV. Dne 27. dubna 1976 v tělocvičně útvaru č. 2 Praha vyvrcholil 1. ročník této soutěže. Rozsah oborů byl velmi široký, porota hodnotila vše od malby, fotografie přes užité umění až po samorosty. Reprodukční část soutěže proběhla následně dne 3. května, v porotě zasedli odborníci z oboru hudby (m.j. např. náčelník a dirigent Posádkové hudby hl. m. Prahy) a oboru poezie. Ceny byly soutěžícím předávány na slavnostním aktivu, který se konal na správě SNV u příležitosti 31. výročí osvobození Československa. Po ukončení oficiální části následovalo vystoupení vítězných kolektivů i jednotlivců. Popularitu si získaly zejména dechové orchestry „Borovanka“ (útvár SNV Plzeň), „Valdičanka“ (útvár SNV Valdice), „Drahunka“

(útvár SNV Nové Sedlo) nebo hudební skupiny „Elektrik“ (útvár SNV č. 2 Praha) a „Investik“ (útvár SNV Heřmanice).²⁰

Nadále probíhala též soutěž o Standartu SNV, která byla od roku 1973 každoročně propůjčována útvarům SNV za dosažené výsledky při plnění služebních povinností. Od roku 1979 byla soutěž vyhodnocována podle nových kritérií, stanovených RNS č. 2/1979. Nejlepším útvarem SNV v roce 1976 se staly Pardubice, v roce 1977 Valdice, v roce 1978 Minkovice, v roce 1979 a 1980 opět Valdice.

Slavnostní předání praporu MS ČSR útvaru SNV Heřmanice (foto: KDH)

K resortním vyznamenáním ke kolektivnímu ocenění útvarů přibyl v roce 1976 „Prapor ministra spravedlnosti ČSR“. Návrh na jeho zřízení, spolu s jeho vyobrazením, byl během roku 1975 a 1976 postupně projednáván oddělením státní administrativy ÚV KSČ, členy legislativní rady vlády ČSSR a Úřadem předsednictva vlády ČSSR. Na základě usnesení vlády ze dne 18. srpna 1976 č. 207 byl návrh schválen a prapor zřízen RMS č. 12/1976 s účinností od 1. listopadu 1976. Propůjčován byl ministrem spravedlnosti k ocenění vybraného útvaru na návrh náčelníka správy SNV s připojeným stanoviskem příslušného stranického orgánu. Jako první získal prapor útvár SNV Heřmanice. Z rukou ministra spravedlnosti

²⁰ Stanislav MATOUŠEK, *Ústřední kolo*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1976, s. 4-7.

JUDr. J. Němce ho na slavnostním shromáždění dne 26. dubna 1978 převzal náčelník útvaru pplk. Miloslav Košulič.²¹

Vyšší formu „socialistického soutěžení“ mělo plnit hnutí vzorných kolektivů. Soutěž o získání titulu „Vzorný kolektiv“ byla vyhlášena RNS č. 10/1975.²² Přihlásit se do ní mohly odbor, oddělení, skupiny, směny, nebo čty, a to písemnou formou. Soutěžící kolektivy uzavíraly závazky zejména k lepším pracovním výsledkům, zvyšování znalostí v politické, odborné a bojové přípravě, zapojování se do veřejně prospěšných prací nebo kulturních akcí. Prvními kolektivy, které na správě SNV splnily podmínky pro udělení titulu „Vzorný kolektiv 3. stupně“ byly kolektivy spojovacího oddělení a ústředních spojovacích dílen týlového odboru, dále oddělení evidence a vymáhání pohledávek finančního odboru, tiskové skupiny politickovýchovného odboru a kolektiv pracovníků laboratoře nemocnice SNV. Tyto kolektivy získaly titul u příležitosti oslav 59. výročí VŘSR. Prvními kolektivy, zapojené do této soutěže na úrovni odboru byly odbor ochrany a výrobní odbor, vedené svými náčelníky.²³ Výsledky nejlepších kolektivů otiskoval časopis Zpravodaj SNV, k popularizaci přispívala i fotografická „galerie VK“ na jeho poslední straně. V březnu 1977 hodnotil hnutí „Vzorných kolektivů“ I. celorepublikový aktiv vedoucích soutěžících kolektivů, vybraných náčelníků útvarů a politickovýchovných pracovníků. Během čtyřleté existence dosáhlo toto soutěžení hromadného charakteru. Po praktickém vyhodnocení „Prozatímních zásad soutěže“ byly ve vedení správy dne 19. října 1979 schváleny nové „Zásady soutěže“, uveřejněné v příloze RNS č. 26/1979, které zvyšovaly nároky na kolektivy, usilující o získání titulu 2. a 1. stupně.²⁴

Pravidelná metodická pomoc v rámci tematických kontrol byla pracovníky odboru poskytována také Radám klubů a základním organizacím (ZO) SSM. K výměně zkušeností z práce mládežnických organizací byly vždy na konci listopadu příslušného roku pořádány pravidelné dvou až třídní aktivity, což umožňovalo využít podnětů k přípravě plánů práce na další období nebo výročních členských schůzí ZO SSM. Práce svazáků byla oceněna v září 1977 u příležitosti II. sjezdu SSM ČSR. Českým ústředním výborem (ČÚV) SSM byl všem organizacím v SNV ČSR udělen čestný „Diplom za aktivní činnost v roce druhého sjezdu SSM“.

Politickovýchovný odbor organizačně zajišťoval též služebně politické aktivity příslušníků a občanských zaměstnanců správy SNV. V lednu 1977 inicioval přijetí

²¹ GŘ VS, odbor správní, RMS č. 12/1976, o zřízení „Praporu ministra spravedlnosti ČSR“ a jeho propůjčování.

RNS č. 4/1978, o propůjčení „Praporu ministra spravedlnosti ČSR“.

Petr GALUŠKA, *Slavnostní akt*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1978, s. 6-9.

²² GŘ VS, odbor správní, RNS č. 10/1975, kterým se vydávají prozatímní zásady soutěže o získání titulu „Vzorný kolektiv“ ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

²³ Josef VACEK, *Vzorné kolektivy na správě SNV ČSR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1977, s. 41-43.

²⁴ GŘ VS, odbor správní, RNS č. 26/1979, kterým se vydávají zásady soutěže o získání titulu „Vzorný kolektiv“ ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

rezoluce k dokumentu politického sdružení „Charta 77“, kritizující socialistické zřízení v tehdejší Československu. Rezoluce, odsuzující činnost signatářů Charty 77 byla jménem všech příslušníků a občanských zaměstnanců správy SNV ČSR zaslána ÚV KSČ v následujícím znění:

Příslušníci SNV ČSR odmítají podvratnou akci
pomlouvačů republiky

NAŠE ODPOVĚĎ

Jednomyslné odsouzení rozkladné činnosti hrstky samozvanců, zrádců a signatářů Charty 77 vyjádřili příslušníci a občanští zaměstnanci správy SNV ČSR v přijaté rezoluci, kterou zaslali na ÚV KSČ. Rezoluci uvádíme v plném znění.

Ústřední výbor
Komunistické strany Československa, Praha

Vážení soudruzi,

my příslušníci a občanští zaměstnanci správy Sboru nápravné výchovy ČSR, jsme vyslechli informaci o obsahu tzv. Charty 77 i jejích signatářů. Mnohá jména jsou totožná s těmi, která jsme měli možnost číst pod názvem 2.000 slov. Potvrzuje se znovu pravdivost přísloví „šídlo v pytli neutajíš“.

Tehdy jako dnes užívají socialistickou frazeologii, vystupují v masce bojovníků za humanitní ideály, ale přitom špiní a hanobí výsledky uplynulých let, jichž bylo v naší socialistické vlasti, pod vedením Komunistické strany Československa dosaženo. V dojemné shodě se zavilými antikomunisty z řad členů bývalého klubu K 231, KAN i příslušníky zkrachovalé reakční buržoazie se chtějí stát bojovníky za pokrok.

Říkáme otevřeně signatářům Charty 77:

- nezapomněli jsme na váš tzv. socialismus s lidskou tvář, v jehož rámci jste organizovali honičku na poctivé občany i komunisty, připravovali jste koncentrační tábor v Terezíně pro ty, kteří zůstali věrni zásadám marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu;
- nehodláme zapomenout ani na vaši úlohu v politickém, ekonomickém a morálním chaosu, kterého jste byli strůjci v letech 1968-1969;
- - stali jste se vědomě renegáty a odpadlíky, vaše jednání je v rozporu se zájmy pracujícího lidu, socialistického státu i jeho zákony;
- elitářská zaslepenost vás dovedla k uplatňování požadavku „svobodně“ pomlouvat vlastní národ a socialistické zřízení, sloužíte nepřítelům a jimi jste se také stali;

(foto: KDH)

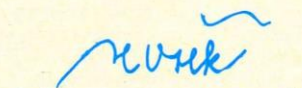
- měli jste dost času k pochopení svých předchozích omylů a chyb, avšak mýlíte se, považujete-li dosavadní tolerantnost vůči vám za projev naší slabosti;
- neuspějete a budete definitivně ideově poraženi, nedomnívejte se však, že si někdo z vás bude nasazovat masku pomýlených a svedených.

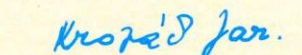
Žádáme proto, aby ve shodě s právními normami socialistického státu, které jsou v souladu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, byla posouzena nová kontrarevoluční činnost signatářů Charty 77 a vyvozeny odpovídající důsledky.

Ukažme skutečné profily těch, kdož se stali autory a signatáři tohoto pamfletu, strhněme masky pseudosocialistům a zrádcům.

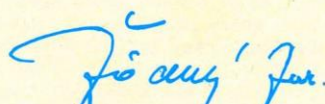
283 příslušníků a občanských
zaměstnanců správy
Sboru nápravné výchovy ČSR

Vedení správy

Celoútvarový výbor KSČ

Základní organizace SSM

Závodní organizace ROH

Závodní odbočka SCSP

8. skupina TJ Rudá hvězda

(foto: KDH)

U příležitosti politických výročí celostátního charakteru v roce 1979 a 1980 zabezpečovali pracovníci odboru řadu akcí jak na správě SNV, tak v útvarcích SNV, kterých se zúčastnily funkcionáři tehdejšího politického a veřejného života v čele s ministrem spravedlnosti ČSR. Např. v divadle E. F. Buriana v Praze se uskutečnilo slavnostní shromáždění příslušníků správy SNV a útvarů SNV za účasti ministra spravedlnosti, tajemníka velvyslanectví SSSR, náměstků ministra vnitra, československého letce kosmonauta pplk. Remka a dalších hostů. Za dvě

nejvýznamnější akce, plánované na léta 1978-1980, byla považována soutěž „Internacionální cestou“ a III. ročník zájmové umělecké činnosti (ZUČ) v SNV ČSR. Zejména soutěži „Internacionální cestou“ byla věnována zvláštní pozornost.

Studijní materiál pro soutěžící (foto: KDH)

Soutěž Internacionální cestou (foto: KDH)

Zahájena byla v roce 1978 útvarymi koly a trvala 3 roky. Co nejvíce mladých příslušníků a občanských zaměstnanců ve věku do 30 let si mělo jejím prostřednictvím prohloubit teoretické znalosti o socialistických zemích. Protože se soutěž skládala také ze sportovní části, měla napomáhat i ke zvyšování tělesné zdatnosti. Ti nejlepší prokazovali své znalosti v celorepublikovém kole. Na pomoc soutěžícím byl pracovníky odboru zpracován studijní materiál, který postupně vycházel jako příloha ve Zpravodaji SNV. Do finále soutěže, které se uskutečnilo ve dnech 18. a 19. dubna 1980 v Kladně pod záštitou ČÚV SSM, kulturních a informačních středisek MLR, NDR, PLR a Domu sovětské vědy a kultury se probíjela družstva z útvaru SNV České Budějovice, Litoměřice, Opava, Stráž pod Ralskem a Říčany. V porotě, které předsedal náčelník odboru NVČ kpt. RSDr. M. Mayer, zasedali zástupci ČÚV SSM a obvodního výboru (OV) SSM, OV KSČ, OV Svazu československého přátelství (SČSP), redaktor Čs. rozhlasu a další. Zatímco první část soutěže byla zaměřena na kulturní a sportovní život tzv. „spřátelených zemí“, druhá část byla věnována politickému a ekonomickému vývoji. Sportovní část soutěže probíhala na kladenském stadionu Sletišť. Vítězné družstvo útvaru SNV Říčany získalo zájezd na XXII. olympijské hry v Moskvě, druhé místo a zájezd do NDR si zasloužilo družstvo útvaru SNV Opava a třetí místo, zájezd do MLR si vybojovalo družstvo útvaru SNV Stráž pod Ralskem. Na organizaci celorepublikového finále se podíleli příslušníci útvaru SNV Vinařice

pod vedením zástupce náčelníka kpt. M. Mejdra a náčelníka pobočky ve Dříní kpt. V. Fialy.²⁵ Za neméně důležitou akci, kterou pracovníci politickovýchovného odboru organizovali, byla považována soutěž družstev v oboru „Revoluční boje dělnické třídy pod vedením KSČ“, zahájena útvary v roce 1976. Celorepublikového finále, které se konalo dne 18. května 1977 ve velké kulturní místnosti útvaru č. 2 Praha, se zúčastnila družstva útvarů SNV Říčany, Plzeň, Mladá Boleslav, Minkovice, Opava a Libkovic. V soutěžní porotě zasedli mimo jiné vedoucí oddělení ČÚV SSM, ředitel Národního památníku na Žižkově, ředitel Domu politické výchovy Městského výboru KSČ a další externí funkcionáři. Výsledky byly vyhlášeny ve vládním salónku Národního památníku na Žižkově. První místo získalo družstvo útvaru SNV Opava, druhý byl útvar SNV Minkovice a třetí místo obsadilo družstvo z útvaru Mladá Boleslav.²⁶

Hosté v nově otevřené síni tradic nad modelem věznice Plzeň (foto: KDH)

V souvislosti s postupným zřizováním síní tradic byla vybudována expozice také v NVÚ Plzeň. Slavnostní otevření se konalo 11. května 1976 u příležitosti 31. výročí osvobození Československa.²⁷

²⁵ Libuše DRŠKOVÁ, *Ve jménu přátelství*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červenec 1980, s. 16-19.

²⁶ Libuše DRŠKOVÁ, Petr GALUŠKA, *Historie KSČ zdroj zkušeností pro současnou praxi*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červenec 1977, s. 8-14.

²⁷ Václav TAUŠ, *Nová síň tradic*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1976.

Kádrový a personální odbor

Funkci náčelníka odboru vykonával nadále *pplk. RSDr. Rudolf Palovský*. Činnost odboru vycházela z dokumentu „*Program kádrové a personální práce SNV na léta 1976-1980*“, který obsahoval hlavní zaměření a konkrétní úkoly. I v těchto letech pokračovala generační obměna příslušníků SNV, do roku 1980 mělo odejít do starobního důchodu přibližně 417 příslušníků. Z toho důvodu ukládal pětiletý plán odboru soustředit pozornost především na doplňování početního stavu příslušníků SNV spolu se snižováním značné fluktuace, na výběr a přípravu kádrových rezerv včetně zvyšování jejich kvalifikace. V průběhu 5 let bylo plánováno získat nejméně 3 150 nových příslušníků. K tomu byla vždy do 31. ledna kalendářního roku stanovena směrná čísla pro každý útvar SNV. Vyhledávání, výběr a získávání uchazečů pro službu v SNV bylo však nadále obtížné, postupně se proto upouštělo od besed u vojenských útvarů nebo pohovorů se zaměstnanci hospodářských podniků, které se v praxi neosvědčily. Nejvíce příslušníků chybělo tradičně v útvarech č. 2 Praha, Příbram, Mladá Boleslav a Ostrov nad Ohří. Jak se dařilo pracovníkům kádrového a personálního odboru tento úkol plnit ukazuje následující tabulka.²⁸

Rok	Plánováno přijmout	Přijato	Propuštěno	Nárůst	Celkem příslušníků k 1.1.
1976	700	614	531	73	5 754
1977	700	566	403	163	5 843
1978	620	477	426	73	5 986
1979	570	418	378	40	6 017
1980	560	497	326	171	6 057

Do služebního poměru byli přijímáni mladí příslušníci, kteří většinou neměli potřebné znalosti, návyky a zkušenosti, potřebné k výkonu služby v ozbrojeném Sboru. Konkrétní způsob jejich výuky byl upraven v příloze RNS č. 23/1976 jako „*Zásady pro individuální výchovu a přípravu u nově přijatých příslušníků SNV*“ a uplatňován u osob, přijatých do služebního poměru po 1. lednu 1977. Individuální příprava příslušníka podle citovaných zásad byla rozdělena do dvou období. V prvním období (do 6 měsíců po přijetí do služebního poměru k SNV) příslušník mimo jiné složil slavnostním způsobem přísahu, byl s ním proveden pohovor a potřebné administrativní úkony. Dále byl vyzbrojen, vystrojen a osvojoval si základní návyky vojenské kázně. Seznámen byl se způsobem odborné, bojové a tělesné přípravy, zařazen do služebně politické přípravy nebo vnitrostranického vzdělávání a absolvoval nástupní kurs SNV (žena mohla absolvovat nástupní kurz do skončení zkušební doby). Na závěr první etapy bylo na příslušníka zpracováno průběžné hodnocení, jehož součástí bylo též hodnocení z nástupního kurzu. Ve druhém období (do skončení zkušební doby) příslušník již vykonával funkci, pro kterou byl přijat, seznamoval se se základními právními

²⁸ KDH, Ročenka Sboru nápravné výchovy za rok 1981, s. 82-83.

předpisy a úkoly svého pracoviště. Pokud byl přijat do funkce s vysokoškolským vzděláním, měl také absolvovat stáž na některém útvaru SNV.²⁹

Úsek kádrové práce se nezabýval jen získáváním nových příslušníků. V roce 1977 mu bylo uloženo zajistit komplexní hodnocení příslušníků, které podle časového harmonogramu probíhalo v roce 1978. Oproti minulosti mělo být provedeno náročněji, podle stanovených kritérií v RMS č. 11/1976. V návaznosti na komplexní hodnocení byl prováděn výběr příslušníků do kádrových záloh. Větší pozornost byla věnována výběru kádrových záloh pro funkce na správu SNV, do kterých měli být vybíráni jen příslušníci s již naplněnými kvalifikačními požadavky a předpoklady pro samostatnou řídicí i koncepční práci. Výběr vhodných příslušníků do kádrových rezerv byl prováděn v útvarech SNV vždy do 30. března kalendářního roku, přičemž se rozlišoval výběr pro funkce v nomenklatuře náčelníka správy a pro ostatní funkce. Návrhy byly na kádrovém odboru shromažďovány a po zhodnocení všech podkladů ve spolupráci se stranickými orgány byly takto vybrané osoby zařazeny do kádrových záloh. Na základě výběru byl vždy do 30. října kalendářního roku zpracován individuální plán jejich další přípravy, s cílem získat politickou a odbornou způsobilost pro výkon uvažované řídicí či vedoucí funkce. Příslušní náčelníci odborů správy SNV odpovídali za odbornou přípravu kádrových záloh na funkce specialistů a středně velitelské funkce.

V návaznosti na usnesení vlády ČSR ze dne 24. ledna 1979, týkající se úpravy pracovní doby v organizacích na území hl. města Prahy, došlo na správě SNV od února ke změně pracovní doby. Rozkazem náčelníka správy SNV č. 5 byla stanovena pracovní doba v pondělí až čtvrtek od 08,30 do 17,15 hod. a v pátek od 08,30 do 16,00 hod. Toto opatření však činilo problém ženám pečujícím o děti a z tohoto důvodu se doba zaměstnání příslušníků a občanských pracovníků SNV vrátila koncem uvedeného roku do předchozího stavu; pondělí až čtvrtek od 07,30 do 16,15 hod. a v pátek od 07,30 do 15,00 hod. Tato pravidelná pracovní doba je dodržována i v současnosti.³⁰

Na konci 70. let dochází postupně ke stabilizaci stranické organizovanosti i k určitému nárůstu početního stavu komunistů. Podle statistických údajů bylo v SNV k 1. lednu 1976 organizováno v KSČ 3 067 osob (53,3%) a ke stejnému datu v roce 1980 evidováno 3 313 osob (54,6%).³¹

Problematiku vzdělávání vězeňského personálu měla na starosti školská skupina pod vedením *pplk. dr. Vladimíra Šarocho*. Po celé pětileté období byla preferována odborná příprava příslušníků, s cílem urychleně naplnit předepsané kvalifikační požadavky vzdělání. Po zřízení katedry nápravné výchovy na VŠ SNB

²⁹ GŘ VS, odbor správní, RNS č. 23/1976, o individuální výchově a přípravě nově přijatých příslušníků Sboru nápravné výchovy ČSR. RNS č. 41/1978, kterým se mění RNS č. 23/1976, o individuální výchově a přípravě nově přijatých příslušníků SNV ČSR.

³⁰ GŘ VS, odbor správní, RNS č. 5/1979, o úpravě pracovní doby ve SNV ČSR.

GŘ VS, odbor správní, RNS č. 33/1979, kterým se mění RNS č. 5/1979, o úpravě pracovní doby ve SNV ČSR.

³¹ KDH, Ročenka za rok 1980, č. j. SSNV-0012/051-1981, s. 79.

k zabezpečení specializované výuky SNV byl v roce 1979 dobudován systém resortní školské soustavy, počínaje osmítýdenními nástupními kursy až po postgraduální studium pedagogů a psychologů, které po celou dobu úspěšně probíhalo. V roce 1976 studovalo na všech druzích vysokých škol 90 příslušníků a v roce 1980 již 145 příslušníků. Koncem července 1978 při slavnostním vyřazení prvních absolventů VŠ SNB ve velké zasedací síni Nové pražské radnice obdrželo diplomy také šest příslušníků SNV ČSR. Vybraní příslušníci byli vysíláni též ke studiu na vysokou školu MV do Sovětského svazu (později Akademii MV SSSR). Její první absolventy přijal dne 16. července 1976 v Praze ministr spravedlnosti ČSR, náčelník správy SNV a další funkcionáři. V prosinci 1976 byli také přítomni mezi stovkami československých absolventů sovětských vysokých škol v aule pražského Karolína, kam byli pozváni na slavnostní shromáždění u příležitosti 30. výročí vyslání prvních občanů ČSR na vysokoškolská studia do SSSR. Úplné střední vzdělání získalo v průběhu pěti let 474 příslušníků SNV.

Nejslabším místem při doplňování kvalifikace bylo naplňování odborného resortního vzdělání SNV u absolventů civilních vysokých a středních škol formou dálkového osmnáctiměsíčního studia vybraných předmětů, realizovaného při střední odborné škole (SOŠ) SNV v Ostrově nad Ohří. Proto byly zřízeny ještě elokované učebny při útvarech Valdice a Heřmanice a od 1. září 1980 další v Ostrově nad Ohří a dvě třídy ve Valdicích. Nově byly také zřízeny odborné účelové kursy pro jednotlivé služby SNV, například v září 1977 probíhal I. běh pro vybrané pracovníky finanční služby, v listopadu II. běh pro pracovníky vnitřních oddělení. Rychlost naplňování odborné a politické kvalifikace dokládá skutečnost, že k 1. říjnu 1980 studovalo v různých formách politického, odborného a všeobecného vzdělávání 16,5% z celého stavu příslušníků SNV.³² Od 1. ledna 1980 byly uplatňovány nové kvalifikační předpoklady pro funkce v SNV podle služebního předpisu - Kádr. 3, vydaného RMS č. 10/1979. Současně s jeho vydáním došlo ke zrušení dřívějšího služebního předpisu MV-Kádr-II-4 z roku 1964 a řady norem, které tento předpis doplňovaly. Ve srovnání s dřívější úpravou bylo vyžadováno politické vzdělání u funkcí s kvalifikačním předpokladem vysokoškolského nebo úplného středního vzdělání. K částečným změnám došlo i u kvalifikačního předpokladu praxe, u některých funkcí byly požadavky zvýšeny a u některých naopak sníženy. Respektováno bylo též věkové složení a délka služby příslušníků; těm, kteří dovršili 40 let věku, bylo umožněno započít náhradní plnění příslušného stupně vzdělání a naopak věkově mladí byli povinni si stanovený předpoklad vzdělání doplnit.³³

Některé úpravy ve služebním poměru příslušníků přinesl prováděcí předpis k zákonu č. 100/1970 Sb. (Kádr-1), vydaný jako RMS č. 11/1976 s účinností od 1. ledna 1977. Změnilo se celkové pojetí komplexního hodnocení, upraven byl

³² Petr GALUŠKA, *Před novými úkoly*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, leden 1981, s. 5-6.

Josef ŠPŮR, *V Karolíně byli i příslušníci SNV*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, březen 1977, s. 14.

³³ GR VS, odbor správní, RMS č. 10/1979, jímž se stanoví kvalifikační předpoklady pro funkce ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

způsob průběžného hodnocení, zkušební doba, dodatková dovolená a další. Prominutí podmínky vykonání důstojnické zkoušky u příslušníků přijatých do služebního poměru po 1. lednu 1976 řešila novela tohoto rozkazu v září 1977, vydaná jako RMS č. 13/1977.³⁴

Kádrový (personální) odbor správy SNV prováděl evidenci příslušníků a občanských pracovníků služebně (pracovně) zařazených na správě a v týlových zařízeních správy SNV, dále přípravu kádrových rozkazů ministra spravedlnosti ČSR a náčelníka správy SNV podle RMS č. 19 z roku 1975. Kádrové rozkazy mohli vydávat jen služební funkcionáři, kteří byli oprávněni rozhodovat o jednotlivých věcech služebního poměru příslušníků SNV. Rozsah a stupeň jejich kompetencí upřesňoval nově od 1. ledna 1978 RMS č. 22/1977 o kádrové pravomoci služebních funkcionářů.

Prostřednictvím kádrového odboru předkládali funkcionáři SNV náčelníkovi správy návrhy na ocenění jednotlivců nebo kolektivů. V roce 1979 byl příslušníkům SNV udělován nově vyvzorovaný čestný odznak „*Za věrnou službu*“. Založen byl RMS č. 5/1979 ze dne 4. května 1979 a nahradil variantu z roku 1970. Současně bylo rozhodnuto o výměně již dříve udělených odznaků za nové, a to do konce roku 1979. Kritéria udělování zůstala stejná, čestný odznak „*Za věrnou službu*“ uděloval ministr spravedlnosti příslušníkům, kteří dovršili v průběhu kalendářního roku 25 let služby v ozbrojených sborech i „zasloužilým“, bývalým příslušníkům – důchodcům.³⁵

Od listopadu 1977 probíhala v SNV výměna služebních průkazů, k její realizaci byl vydán RMS č. 19/1977. Příslušníci SNV používali služební průkazy stejného provedení jako příslušníci SNB, odlišné pouze barvou podtisku a textem. Podtisk, podélný pruh uprostřed a vstupní známka byly v barvě oranžové. Podle vykonávané funkce byl příslušník fotografován (o rozměrech 3 x 3 cm) ve stejnokroji nebo občanském oděvu. Občanským pracovníkům a občanským pracovníkům pomocných služeb SNV byly vystavovány zvláštní průkazy, které je opravňovaly ke vstupu do určitých objektů SNV. Náležitosti průkazu člena závodní stráže byly obdobné jako průkazy občanských pracovníků SNV. Dne 1. listopadu 1977 vstoupila v platnost též Dohoda mezi FMV a MS ČSR o vstupu do objektů SNB a SNV. K označení oprávnění ke vstupu příslušníka SNV do objektů SNV, ZNV a MV se používaly tyto druhy vstupních známek: SNV a ZNV v barvě červené jen vstup do objektů v rámci vězeňství a dále OS/W, W, OK, KS v barvě černé též ke vstupu do objektů MV. V souvislosti s výměnou služebních průkazů bylo nařízeno věnovat větší pozornost vedení kádrové evidence, jako základního předpokladu pro přechod na její strojové zpracování, neboť údaje personální

³⁴ GŘ VS, odbor správní, RMS ČSR č. 11/1976, kterým se provádějí některá ustanovení zákona č. 100/1970 Sb. o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti (Kádr-1).

RMS č. 13/1977, jímž se doplňuje RMS č. 11/1976, kterým se provádějí některá ustanovení zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků SNB.

³⁵ GŘ VS, odbor správní, RMS č. 5/1979, o udělování čestného odznaku „*Za věrnou službu*“ ve Sboru nápravné výchovy ČSR.

evidence a statistiky byly od roku 1978 postupně upravovány pomocí děroštitkového počítače.

(foto: KDH)

Jméno a příjmení _____

Hodnost _____

Držitel průkazu je podle zákona oprávněn ke služebním úkonům, k držení a používání služební zbraně.

Nálezce je povinen tento průkaz odevzdat nejbližšímu příslušníku SNB.

Zneužití tohoto průkazu je trestné.

Dne _____

Náčelník správy SNV ČSR

(foto: KDH)

PRŮKAZ č. _____

Jméno: _____

je občanským pracovníkem Sboru
nápravné výchovy ČSR bez oprávnění
k výkonu služby a nošení služební zbraně

Vlastnoruční podpis Náčelník

Průkaz vystaven dne _____ **Platný do** _____

(foto: KDH)

Vnitřní odbor

Odbor nadále řídil *pplk. JUDr. Karel Kvídera*. Pětiletý plán na úseku vnitřní služby sledoval administrativní zajištění výkonu vazby a trestu odnětí svobody, který měl při maximálně zjednodušené písemné agendě zajišťovat dodržování socialistické zákonnosti. K bezprostřednímu získávání údajů o osobách přijímaných do výkonu vazby a trestu odnětí svobody bylo v roce 1976 zavedeno dálkopisné hlášení nástupů těchto osob. Každoročně byla posuzována úroveň normotvorné činnosti správy SNV z hlediska důvodnosti, kvality a množství zpracovaných a vydávaných předpisů. Rozbory byly předávány jako jeden z podkladů pro řídicí činnost správy. Přestože bylo již v předcházejících letech usilováno, aby se omezoval počet a rozsah interních norem, každoročně jejich počet narůstal, zejména neplánované právní předpisy. V říjnu 1978 poukazoval na tento problém náčelník odboru, když kritizoval nekoncepční práci odborů správy a nedodržování RNS č. 25/1972 o přípravě právních předpisů a instrukcí na správě SNV ČSR, ve smyslu usnesení vlády ČSR č. 255/1971 o legislativních pravidlech. V roce 1978 například z plánovaných 37 předpisů bylo vydáno jen 10, ale mimo plán bylo zpracováno 84 norem – RMS, RNS a IS. K zabezpečení aktuálnosti interních norem a rozkazů prováděli služební funkcionáři pravidelné prověrky a nepotřebné jednou za rok rušili. Prověrku interních norem, vydaných v pravomoci ministra spravedlnosti a náčelníka správy zajišťoval vnitřní odbor. Pravidelně bylo vyřazováno z evidence v průměru na 35 norem. V roce 1977 byl vydán nový skartační řád (Adm. 2), který nahradil zastaralý a potřebám SNV již nevyhovující služební předpis MV-adm-I-5, který upravoval postup při vyřazování písemných, obrazových, zvukových a jiných záznamů SNV. V novele skartačního řádu platné od 1. února 1980 byla poté na základě jednání správy SNV a Státního ústředního archivu v Praze zapracována

změna skartačního znaku jednacích protokolů vedených v útvarch SNV z „A“ (archiválie) na „S“ (skartace) se skartační lhůtou 20 let po vyřazení všech spisů s tím, že skartační znak „A“ byl ponechán jen pro jednací protokoly vedené na správě SNV. Podle RNS č. 21/1977 se písemnosti, které vznikly z činnosti SNV a označeny skartačním znakem „A“ se po uplynutí stanovených skartačních lhůt odevzdávaly k uložení do ústřední evidence spisů správy SNV. Tímto rozkazem byl zrušen ústřední archiv SNV a přejmenován na ústřední evidenci spisů (ÚES). Zásady pro přesnou a úplnou evidenci o písemnostech, které byly SNV doručovány, nebo které vznikly z jeho činnosti, upravoval s platností od 1. ledna 1979 spisový pořádek ve SNV, vydaný jako Adm. 3. Jednotné vedení evidence a dokumentace rozkazů a instrukcí, včetně zhotovování, evidování a používání razítek a pečidel, vydávaných správou SNV byl nově upraven v RNS č. 36/1979, vydaný jako Adm. 4.³⁶

Připomínky k rostoucí administrativě vznášeli náčelníci útvarů SNV na celorepublikových poradách, kritizovali neúměrný počet různých hlášení, rozborů a tiskopisů, jejichž vyplňování bralo čas a odtahovalo od vlastní kontrolní a výchovné práce i výkonu služby. O nárůstu administrativy v SNV svědčilo i každoroční zvyšování paušálu za poštovné, které správa souhrnně proplácela za všechny organizační složky SNV ústřední správě spojů od roku 1970. Pro zajímavost, v uvedeném roce činil tento paušál 498 560,- Kčs, v roce 1976 se zvýšil na 944 000,- Kč a pro rok 1980 bylo počítáno již s částkou 1. 000 400,- Kčs. Na kritiku bylo reagováno v plánu hlavních úkolů SNV pro rok 1979. Měl být zhodnocen rozsah, účelnost a hospodárnost administrativní agendy SNV ČSR a navrženo opatření k jejímu snížení. K provedení úkolu byla náčelníkem správy jmenována pracovní skupina ve složení plk. dr. Kvídera, plk. JUDr. Jachura, pplk. Kožíšek a kpt. Mach. Po soustředění a zhodnocení potřebných podkladů a námětů z útvarů SNV předala komise návrhy podle příslušnosti ke stanovisku jednotlivým odborům správy SNV. Materiál ke snížení administrativy v SNV ČSR byl předložen na jednání štábu náčelníka správy SNV v říjnu 1979 a v listopadu po projednání ve vedení správy byly závěry a opatření ke snížení administrativy náčelníkem správy SNV schváleny.

V souvislosti s posuzováním námětů ke snížení administrativy provedl vnitřní odbor ve své kompetenci též rozbor právních předpisů, upravujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a činnost SNV. Bylo zjištěno, že k 1. říjnu 1979 uvedenou činnost upravovalo 545 interních předpisů, tj. RMS, RNS, IS a některé používané právní předpisy ministerstva vnitra. Kromě toho bylo v SNV užíváno 100 předpisů ministerstva národní obrany a štábu civilní obrany. Rozbor potvrdil, že bylo třeba neodkladně přistoupit na některých úsecích činnosti ke snížení počtu

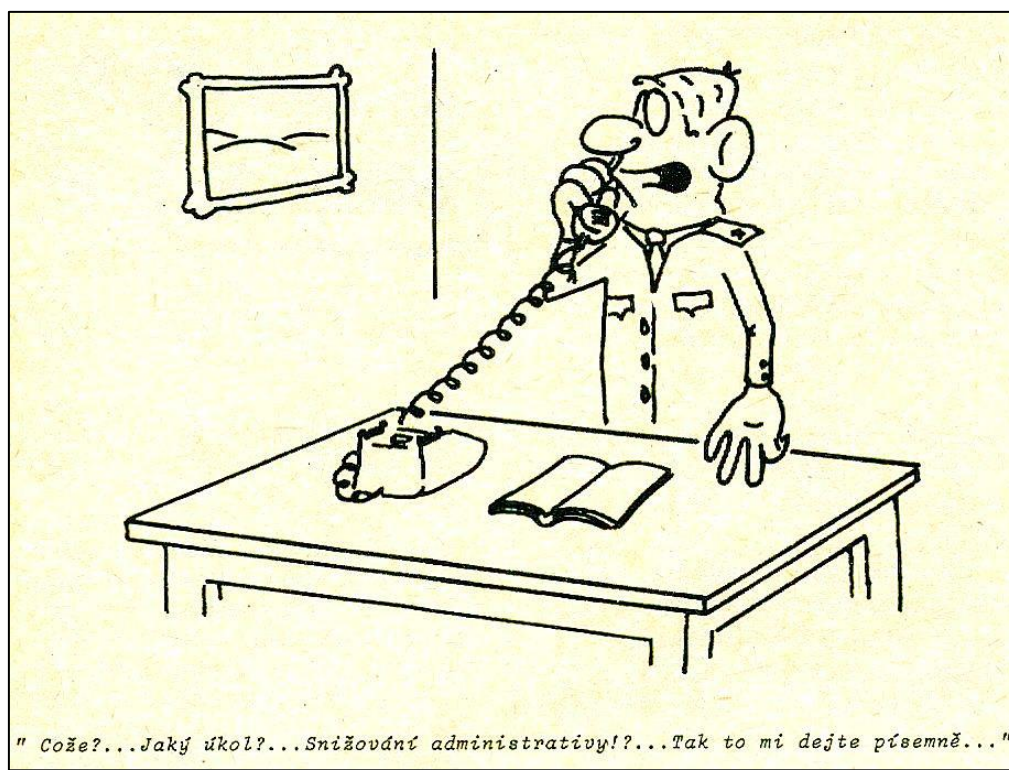
³⁶ GR VS, odbor správní, RMS č. 17/1977, kterým se vydává skartační řád SNV ČSR. RMS č. 1/1980, jímž se mění a doplňuje RMS č. 17/1977, kterým se vydává skartační řád SNV ČSR.

RNS č. 21/1977, o odevzdávání písemností do ústřední evidence spisů správy SNV ČSR.

RMS č. 13/1978, o spisovém pořádku ve SNV ČSR.

RMS č. 36/1979, o postupu při evidenci a dokumentaci rozkazů a instrukcí ve SNV ČSR a o evidenci razítek a pečidel.

dílčích a často již věcně překonaných norem, zejména na úseku finanční služby, kádrového odboru a odboru NVČ. Jak se v následujících letech ukázalo, řešení problému se stalo dlouhodobou záležitostí.

Kreslený vtip ze Zpravodaje SNV (foto: KDH)

Zájem na zvyšování úrovně psaní na stroji a zkvalitnění veškeré administrativy mezi příslušnicemi měly podnítit prověrky dovednosti v psaní na stroji, vyhlášené RNS č. 12 v roce 1975. Dne 20. dubna 1976 zajišťovali pracovníci vnitřního odboru správy SNV průběh ústředního kola, kterého se zúčastnilo 28 příslušnic, postupujících z oblastních kol. Soutěž zahajoval náčelník odboru plk. JUDr. K. Kvídera, seznámení s pravidly provedla zkušební komisařka prof. Macháčková ze Státního ústavu těsnopisného. Vítězkou v první kategorii (absolventky ekonomických škol a kursů psaní strojem ukončených státní zkouškou) se stala referentka vnitřního oddělení útvaru SNV Hradec Králové a ve druhé kategorii (soutěžící bez uvedeného vzdělání) byla jako nejlepší vyhlášena referentka spisů finančního odboru správy SNV.³⁷

Zpracování statistických a evidenčních dat se na konci 70. let již neobešlo bez využívání výpočetní techniky a některé činnosti byly postupně zpracovávány pomocí automatizace. Na správě a vybraných útvarech SNV byli instalovány účtovací automaty ASCOTA a DARO, které sloužily finanční službě pro zpracování platů. Vyšší úroveň automatizace byla na správě SNV využívána od roku 1977 při zpracování statistiky odsouzených. Tento projekt byl vypracován ve spolupráci

³⁷ Libuše DRŠKOVÁ, *Mezi řádky*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1976, s. 25-26.

s výpočetním střediskem FMV, kde se také zpracovával. Vnitřní odbor správy SNV, který měl v působnosti ústřední evidenci vězňů a statistiku o vězních, prováděl zpočátku pořizování dat na děrné štítky. V souvislosti s přechodem FMV na novou výpočetní techniku byl i na správě SNV zaváděn nový způsob pořizování dat. K realizaci záměrů při vytváření automatizace informačního systému (AIS) SNV jmenoval náčelník správy dnem 1. ledna 1978 jako svůj poradní orgán sedmičlennou řídicí skupinu, jejímž předsedou byl pplk. ing. V. Štembera a funkci tajemníka vykonával kpt. L. Mach.³⁸

Účastnice soutěže ústředního kola v psaní na stroji (foto: KDH)

Dne 1. ledna 1980 bylo do vnitřního odboru správy SNV organizačně začleněno odborné pracoviště pro AIS pod vedením kpt. L. Macha. Zakoupen byl minipočítač SM 3/10, který byl koncem října 1980 uveden do provozu. Instalaci provedl podnik Kancelářské stroje závod Ostrava v základní konfiguraci – paměť 28 Kslov, 2 magnetické kazety (1,2 Mslov), 2 magnetické pásy, snímač a děrovač děrné pásy, mozaiková tiskárna a tři display SM 7202. Zařízení sloužilo pro pořizování dat pro výše uvedený projekt a nově pro pořizování dat z trestní statistiky ministerstva spravedlnosti ČSR. Obsluhu minipočítače, programování a provoz zajišťovali por. Ing. S. Káchová a kpt. L. Mach. S instalací minipočítače na správě SNV vzrostl zájem o zpracování některých dalších činností, například

³⁸ GŘ VS, odbor správní, RNS č. 1/1978, o zřízení řídicí skupiny pro vytváření automatizace informačního systému SNV ČSR.

pro finanční odbor (mzdy, důchody), týlový odbor (vystrojování), zdravotnickou službu (zásobování).

V rámci odborné přípravy zajišťovali pracovníci vnitřního odboru krátkodobé kurzy pro příslušníky vnitřních oddělení a skupin útvarů SNV, zejména s ohledem na častou fluktuaci pracovníků a na zařazování stále většího počtu nových pracovníků na úsek vnitřní služby. Kurzy byly plánovány v délce trvání 7 až 21 dnů, a to podle charakteru a náplně práce a služebního zařazení účastníků. První kurs byl uskutečněn v listopadu 1977 a jeho absolventy byli zástupci náčelníků vnitřních oddělení a kádrové rezervy pro tyto funkce. Druhý kurs se uskutečnil o rok později a jeho posluchačkami se staly příslušnice, zabezpečující činnost sekretariátu náčelníků útvaru SNV. V roce 1979 byly tyto kurzy z důvodu zlepšení odborné úrovně pozastaveny a k udržení vcelku příznivé situace organizována instrukčně metodická zaměstnání (IMZ) náčelníků vnitřních oddělení a vedoucích vnitřních skupin s možností přizvání některých dalších pracovníků. Každoročně se konala v závěru roku v zotavovně Pracov a podle rozsahu projednávané problematiky trvala od 3 do 5 dnů.

Odbor zdravotnické služby

Funkci náčelníka odboru zastával do konce ledna 1979 *pplk. MUDr. Arnošt Kočárek*, kterého poté *vystřídal pplk. MUDr. Lubomír Ondráček*. Zdravotnická služba SNV převzala od 1. ledna 1977, nad rámec do té doby vykonávaných činností pro odsouzené a obviněné, též komplexní zabezpečení zdravotnické péče o příslušníky SNV. Péči o zdraví příslušníků SNV legislativně upravoval RMS č. 10/1977 a následně další prováděcí normy. K tomu byly rozpracovány i úkoly v plánu práce na léta 1977-1980. Základní organizační jednotkou pro poskytování zdravotnických služeb na úrovni závodního obvodního lékaře se staly zdravotnické obvody, organizované ve zdravotnických střediscích a lékařských stanicích, případně samostatně. K zabezpečení zdravotnické péče o příslušníky správy SNV a útvaru SNV č. 2 Praha bylo zřízeno sdružené zdravotnické středisko správy SNV v prostorách objektu Na Květnici. Pro jejich provoz byla převzata zdravotnická dokumentace příslušníků SNV a v některých útvarech také zdravotnický materiál. K personálnímu zajištění zdravotnických obvodů pomohlo zvýšení plánovaných počtů zdravotních pracovníků v roce 1977 na 312 a 46 míst ve vedlejším pracovním poměru. Všichni lékaři i střední zdravotní pracovníci byli informováni a proškoleni o způsobech a rozsahu poskytované léčebně preventivní a hygienicko-protiepidemické péče. V souvislosti s převzetím zdravotnické péče probíhaly v letech 1977-1978 u všech příslušníků SNV preventivní lékařské prohlídky, na základě jejich výsledků byl proveden rozbor celkového zdravotního stavu a stanoven plán ozdravných opatření v rámci celého Sboru. K výkonu služby bez omezení (zdravotní klasifikace A) bylo schopno 71,6% příslušníků, k výkonu služby s omezením (zdravotní klasifikace C) bylo schopno 27,8% příslušníků a neschopno k výkonu služby v SNV bylo pouze 0,5% příslušníků. Příslušníci s narušeným zdravotním

Pplk. MUDr. Lubomír Ondráček (foto: KDH)

stavem byli zařazeni do dispenzární péče a v potřebném rozsahu jim byla poskytována lázeňská péče a léčebně preventivní rehabilitace. Lázeňská péče byla příslušníkům zabezpečována v lázeňských léčebnách, spravovaných státní zdravotní správou a výměnným způsobem též v lázeňských léčebnách, popř. lázeňských rehabilitačních zařízeních Zboru nápravnej výchovy SSR a Zdravotnické správy MV ČSR. O přidělování poukazů na takzvané křížkované nemoci, kdy bylo lázeňské léčení poskytováno v pracovní neschopnosti, rozhodovala ústřední lékařská komise odboru Zdravotnické služby správy SNV, o přidělování poukazů na jednotlivé útvary SNV pak lázeňská komise SNV ČSR, a to na základě zdravotních a „kádrových hledisek“, neboť lázeňské léčení nebylo nárokovatelné z titulu nemocenského pojištění.

Z vyhodnocení plánu hlavních úkolů za rok 1978 je patrná příznivá situace v zabezpečování lázeňské péče příslušníkům SNV, neboť požadavky na lázeňské léčení byly v uvedeném roce pokryty na 82%. Vedle lázeňské péče byla od roku 1977 poskytována léčebně preventivní rehabilitace ročně 110 příslušníkům.

Na úseku zásobování zdravotnickým materiálem bylo dbáno na vybavování zdravotnických obvodů v jednotlivých útvarech SNV a zdravotnickou přístrojovou technikou. Vývoj nákladů na léky ve srovnání spotřeby na příslušníka SNV (od 1. ledna 1977, kdy byla převzata péče o příslušníky SNV) a vězněnou osobu ukazuje následující tabulka.

Rok	Spotřeba na 1 příslušníka SNV v Kčs	Spotřeba na 1 vězně v Kčs
1977	82,8	137,9
1978	137,2	148,8
1979	127,5	155,4
1980	127,2	156,1

Na základě dohody ministrů spravedlnosti a zdravotnictví ČSR o provádění hygienické a protiepidemické služby u obviněných a odsouzených ve smyslu zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu bylo při odboru Zdravotnické služby SNV zřízeno

oddělení hygieny a epidemiologie. Toto oddělení pod vedením *mjr. MUDr. et PhMr. Františka Poláčka* metodicky řídilo činnost hygieniků výkonných zařízení ZS SNV a koordinovalo ji s činností hygienických orgánů státní zdravotní správy. Pozornost byla soustředěna zejména na životní a pracovní prostředí vězňů a příslušníků SNV k předcházení vzniku a šíření přenosných onemocnění.

Odbor Zdravotnické služby SNV také centrálně sledoval a vyhodnocoval účinnost středisek protialkoholní ochranné léčby (SPOL). Protialkoholní ochranné léčení bylo prováděno v 6 určených NVÚ. Podle statistických údajů bylo v roce 1976 léčeno celkem 422 odsouzených, z toho odléčeno 236 odsouzených a v roce 1980 zařazeno do léčení celkem 389 odsouzených, z toho odléčeno 327 odsouzených.³⁹

Stalo se pravidlem, že se lékaři pracující ve vězeňství setkávali v rámci celé republiky na svých vědeckých konferencích. Střídavě je pořádaly již od roku 1971 odbory Zdravotnické služby SNV ČSR a SSR. V Čechách se tato setkání konala tradičně v rekreačním a rehabilitačním středisku SNV Pracov. Začátkem listopadu 1977 se zde konala VII. vědecká konference, kterou zahájil zástupce náčelníka správy SNV pplk. ing. V. Štembera a úvodní referát přednesl náčelník Zdravotnické služby SNV pplk. MUDr. A. Kočárek. Hlavním tématem bylo ujednávání diagnostických a léčebných postupů na úseku preventivní a léčebně preventivní péče o příslušníky SNV. Diskutovaným problémem bylo dořešení včasné dostupnosti zdravotnické dokumentace ze státní zdravotní správy v těch případech odsouzených, kteří nastupovali do výkonu trestu odnětí svobody na předvolání nebo potřeba účinnějšího opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí, zejména proti tuberkulóze.

Další, již IX. vědecká konference se na Pracově konala ve dnech 9.-12. října 1979. Témata byly zaměřeny na lékařskou posudkovou činnost a na problematiku sociálního i pracovního lékařství. Hovořilo se i o lázeňské péči, stomatologické péči i lékařských preventivních prohlídkách a dispensarizaci. Přínosem byly též informace a sdělení o vývoji farmakoterapie a nových léků spojené s výstavkou zahraničních firem. Z každé konference vycházel sborník prací, který byl zasílán lékařům do všech výkonných zařízení Zdravotnické služby SNV.⁴⁰

Odbor ochrany

Odbor ochrany řídil od 1. února 1975 *pplk. Václav Volek*. Úkoly strážní a eskortní služby vycházely z RMS č. 15/1976 jako základní normy o způsobu ochrany a bezpečnosti střežených objektů, NVÚ i vnějších pracovišť. Tento předpis byl do praxe zaváděn od 1. ledna 1977 a měl vyřešit řadu vážných problémů v nejednotnosti postupu při budování ženině technického zabezpečení, systému ochrany, techniky apod.⁴¹ Využívání zabezpečovací techniky mělo napomáhat

³⁹ KDH, *Ročenka za rok 1980*, č.j. SSNV-0012/051-1981, s. 20-26.

⁴⁰ Petr GALUŠKA, *Konference z lékařství*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1977, s. 12-13.

IX. vědecká konference z lékařství ve vězeňství, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979, s. 12-13.

⁴¹ GR VS, odbor správní, RMS č. 15/1976, o strážní a eskortní službě ve SNV ČSR.

předcházení vzniku mimořádných událostí. Nadále však kvalitu prováděné ochrany ovlivňoval především vlastní výkon služby příslušníků.

Pplk. Václav Volek (foto: KDH)

Zvýšený počet vážných mimořádných událostí, ke kterým došlo v průběhu I. pololetí 1978 (šlo zejména o útky z NVÚ Bělušice, Rýnovice, Opava) vyvolal oprávněnou kritiku činnosti SNV, a to jak ze strany veřejnosti, tak i některých státních orgánů. K zamezení vzniku takových nebo podobných mimořádných událostí byl vydán RNS č. 25/1978 a následně RNS č. 8/1979, ve kterých byly podrobně stanoveny úkoly ke zlepšení bezpečnosti NVÚ, věznic a vnějších pracovišť odsouzených.⁴² Některé mimořádné události za pět let dokumentují následující statistické údaje:

Celkové počty útěků vězňů z objektů SNV a pracovišť:

1976 – 17 útěků

1977 – 23 útěků

1978 – 14 útěků

1979 – 14 útěků

1980 – 11 útěků

Na provedených útěcích nesli vinu především příslušníci SNV (téměř 50%) v hrubém porušení výkonu strážní a eskortní služby, nesystematické kontrolní činnosti i neznalosti slabých míst na pracovištích (továrnách, dolech, na stavbách, v zemědělství apod.). Na plné třetině útěků se také podíleli členové závodní stráže (věkově přestárlí a málo fyzicky zdatní) nekvalitním plněním služebních povinností.

Nevrácení se z přerušení trestu:

1976 – 12 odsouzených

1977 – 11 odsouzených

1978 – 19 odsouzených

1979 – 14 odsouzených

1980 – 11 odsouzených

Odmítání stravy odsouzenými a obviněnými déle jak 7 dnů:

1976 – 51 odsouzených, 28 obviněných

1977 – 79 odsouzených, 23 obviněných

1978 – 58 odsouzených, 27 obviněných

1979 – 66 odsouzených, 30 obviněných

1980 – 63 odsouzených, 33 obviněných

⁴² GR VS, odbor správní, RNS č. 25/1978, o úkolech k zajištění bezpečnosti nápravně výchovných ústavů, věznic a vnějších pracovišť odsouzených.

GR VS, odbor správní, RNS č. 8/1979, o úkolech k prohloubení bezpečnosti v nápravně výchovných ústavech, věznicích a na pracovištích odsouzených a obviněných, ve znění RNS č. 16/1979.

Příčiny odmítání stravy byly převážně na protest u odsouzených k vynucení si některých úlev ve výkonu trestu nebo přeřazení do jiných NVÚ; u obviněných jako protest proti neoprávněnému obvinění.

Sebevraždy odsouzených a obviněných:

1976 – 8 odsouzených, 3 obvinění

1977 – 6 odsouzených, 2 obvinění

1978 – 4 odsouzení, 3 obvinění

1979 – 10 odsouzených, 2 obvinění

1980 – 10 odsouzených, 2 obvinění

Příčiny sebevražd byly zpravidla vyvolávány u odsouzených duševními depresemi a u obviněných z obavy před výší trestu.

Vzpoury odsouzených:

1976 – 2 případy (35 odsouzených)

1977 – 1 případ (10 odsouzených)

1978 – 2 případy (7 odsouzených)

1979 – 1 případ (8 odsouzených)

1980 – žádná vzpoura

Tato nedovolená činnost odsouzených spočívala převážně v odmítání práce a nástupu k výdeji stravy jako neodůvodněný protest.⁴³

Nově byl v těchto letech zaváděn diferencovaný systém střežení den-noc (to je nižší počet strážních stanovišť přes den, kdy bylo v NVÚ menší počet odsouzených, větší počet strážních stanovišť v noci, o sobotách a nedělích) s využitím signálního zařízení H3 a H32, který měl přinést úsporu příslušníků ve strážní službě. Automatické vypouštěcí kotce byly v roce 1978 v provozu u 60% útvarů SNV. K zajištění vnitřní a osobní bezpečnosti příslušníků SNV při jejich výkonu služby byla v denní době využívána průmyslová televize a převážně v noční době vnitřní celová a „katrová“ signalizace ke kontrole pohybu osob uvnitř jednotlivých oddělení.

Služební kynologie v systému strážní a eskortní služby pomáhala v předcházení vzniku mimořádných událostí. Postupně byl odstraňován tradiční způsob používání služebních psů pro střežení, zaváděny nové techniky do systému vnější ochrany útvarů SNV a řada opatření ke zlepšení činnosti. Rozkazem náčelníka správy č. 7/1976 byla jednotně upravena organizace a řízení služební kynologie včetně rozsahu práv a povinností psovodů, která byla do té doby určována několika předpisy Veřejné bezpečnosti.⁴⁴ K tomu bylo během května 1977 ve všech útvarech SNV (kde byli služební psi) provedena prověrka schopnosti psovodů a služebních psů. Nejlépe byla kynologie zajišťována v útvarech SNV Plzeň, Valdice a Ostrov nad Ohří, neuspokojivá situace byla pouze v útvarech Žacléř, Heřmanice a České

⁴³ KDH, Ročenka za rok 1980, s. 27-36.

⁴⁴ GR VS, odbor správní, RNS č. 7/1976, o služební kynologii ve SNV ČSR.

Budějovice, kde nebyla vyřešena otázka budování kotců. K ověření kvality služebních psů byl každoročně pořádán kynologický přebor v SNV ČSR.

Automaticky vypouštěcí kotec (foto: KDH)

První samostatná celostátní soutěž psovodů z útvarů SNV se konal ve dnech 16.-18. září 1976 v rekreačním středisku Pracov. Do soutěže „O nejlepšího psa a psovoda SNV ČSR“ bylo vybráno 19 psů, kteří měli nejlepší hodnocení při útvarových prověrkách. Nejlepším psovodem pro rok 1976 se stal nstržm. Bohumil Jindra se psem Šarykem (získal 468 bodů) z útvaru Plzeň. Další pořadí: druhé místo pprap. Medek se psem Charisem (445 bodů) z Valdic, třetí místo nstržm. Majer se služebním psem Lexem (435 bodů) ze Stráže pod Ralskem.⁴⁵ V roce 1976 byla služební kynologie zavedena ve 21 útvarech s celkovým stavem 110 služebních psů, v roce 1980 již tomu bylo ve 28 útvarech SNV s celkovým počtem 239 služebních psů.⁴⁶ Kurzy psovodů byly nadále prováděny v útvaru Pohraniční stráž (PS) v Liběovicích. Pro zajímavost, již tehdy zde příslušníci PS cvičili trpasličí knírače k vyhledávání omamných drog, především hašiše. Služební kynologii v SNV měl na starosti, tak jako v předchozích letech mjr. Miroslav Vranka.

Fyzická zdatnost příslušníků byla považována za jeden z předpokladů dobrého plnění výkonu služby. Sport se ve Sboru rozvinul zejména příchodem mladých příslušníků v 70. letech. Služební tělesná příprava byla prováděna v rámci výcviku bojové přípravy jako jeden z jejich předmětů a dále v tělocvičně,

⁴⁵ František SUK, *Kynologická premiéra*, in: časopis Zpravodaj, prosinec 1976, s. 38-39.

⁴⁶ KDH, Vyhodnocení plánu hlavních úkolů SNV ČSR za rok 1976, Ročenka za rok 1980.

na hřišti nebo v bazénu. Kromě těchto forem probíhala i zájmová tělovýchova v rámci TJ Rudá hvězda, organizací SSM a Rady klubu. K zajištění jednotného průběhu výcviku tělesné přípravy byly vydávány tříleté tematické plány pro příslušníky i příslušnice, které se každým rokem upřesňovaly formou rozkazu náčelníka správy SNV. Hlavní důraz byl kladen na zvládnutí základních prvků sebeobrany s možností jejich využití v praxi a dále pak na plnění stanovených limitů pro prověrky fyzické zdatnosti. Přípravu sebeobrany vedl řadu let příslušník správy SNV por. Milan Šedivý, který byl i trenérem oddílu juda Sparty Praha.

Nejlepší psovodi z útvarů SNV na kynologickém přeboru v SNV ČR v roce 1978 (foto: KDH)

Ke zkvalitnění tělesné přípravy, hlavně po metodické stránce, pořádal odbor ochrany každým rokem pro cvičitele tělesné přípravy útvarů SNV instrukčně metodické zaměstnání (IMZ). Kontrola úrovně služební tělesné přípravy, kterou provedli pracovníci odboru ve výcvikovém roce 1977-1978 však ukázala, že výcvik sebeobrany a dalších disciplín nebyla na požadované úrovni. Přestože v porovnání s jinými ozbrojenými složkami byly limity jednotlivých disciplín v průměru nízké, jejich splnění dělalo velké potíže zvláště mladším příslušníkům (hlavně u běhu na 100 m a 1000 m). Zlepšení fyzické zdatnosti měla napomoci i mimoslužební zájmová tělovýchovná činnost ve spolupráci s TJ Rudá hvězda, organizacemi SSM a Radou klubu. Ve Sboru byla každoročně pořádána celá řada přeborů a dalších sportovních soutěží, jak je patrné z termínové listiny z roku 1976.

Ve smyslu rozkazu o strážní a eskortní službě vedl odbor ochrany též evidenci zvláštních povolení, opravňujících civilní osoby ke vstupu do objektů SNV.

Zvláštní povolení s modrým pruhem byl oprávněn vydávat pouze náčelník odboru ochrany a náčelníci útvarů SNV, vždy s platností do konce roku.⁴⁷

TERMÍNY BRANNÝCH PŘEBORŮ A SPORTOVNÍCH SOUTĚŽÍ V SNV NA ROK 1976		
Název přeboru v jednotlivém sportovním odvětví:	Stupeň soutěže:	Technickým provedením pověřen :
1. Branný lyžařský závod 19. 1. – 24. 1. 1976 – běh jednotlivců se střelbou a hodem RG na cíl – běh hladký na 15 km – závod štafet – běh hladký na 4 km – ženy	Přebor SNV kvalifikace do přeboru FMV	útvar SNV Heřmanice
2. Stolní tenis 25. 3. – 26. 3. 1976 – soutěž jednotlivců – soutěž dvojic	Přebor SNV kvalifikace ve skupinách do 29. 2. 1976	útvar SNV č. 3 Praha
3. Střelba ze sl. zbraní 20. 4. – 23. 4. 1976 – pistole vz. 50, 30 × 30 – samopal vz. 61, 30 × 30 – samopal vz. 61, 3 × 20	Přebor SNV	útvar SNV Plzeň
4. Střelba ze služební zbraně – příslušnice 27. 5. – 28. 5. 1976 – pistole vz. 50, 30 × 30	Přebor SNV	útvar SNV Mírov
5. Víceboj 27. 5. – 28. 5. 1976 – běh na 100 metrů – hod RG na dálku – skok daleký – plavání, volný způsob na 100 metrů – střelba z pistole vz. 50 (mez. terč – 10 ran) – běh na 3 km v kombinéze se střel. ze samopalu vz. 61	Přebor SNV kvalifikace do přeboru FMV	útvar SNV č. 2 Praha
6. Nohejbal 1. 7. – 2. 7. 1976 – soutěž vítězných družstev útvarů SNV	Přebor SNV kvalifikace ve skupinách do 3. 6.	útvar SNV č. 1 Praha

(foto: KDH)

⁴⁷ GŘ VS, odbor správní, RMS č. 15/1976, o strážní a eskortní službě ve SNV ČSR, ve znění RMS č. 3/1978.

7. Branný závod jednotlivců 30. 9. – 1. 10. 1976 – běh na 6 km v kombinéze se střelbou ze Sa vz. 61 a hodem RG	Přebor SNV kvalifikace do přeboru FMV	útvar SNV Žacléř
8. Stolní tenis – ženy 14. 10. – 15. 10. 1976 – soutěž jednotlivců	Přebor SNV	útvar SNV Vinařice
9. Branný závod hlídek 4. 11. – 5. 11. 1976 – běh na 6 km v kombinéze se střelbou ze samopalu vz. 61 a hodem RG na cíl	Přebor SNV	útvar SNV Ostrov n. O.
10. Odbíjená 1. 12. – 2. 12. 1976 – soutěž vítězných družstev útvarů SNV	Přebor SNV kvalifikace ve skupinách do 30. 9.	útvar SNV Valdice
DALŠÍ SOUTĚŽE V SNV		
1. Šachy 5. 3. – 6. 3. 1976 – soutěž jednotlivců	Soutěž SNV kvalifikace ve skupinách do 20. 2.	útvar SNV Minkovice
2. Cyklistika 14. 5. – 15. 5. 1976 – soutěž jednotlivců	Soutěž SNV	útvar SNV Oráčov
3. Střelba ze služ. zbraní 2. 9. – 3. 9. 1976 – samopal vz. 61, 30 × 30 – pistole vz. 50, 30 × 30	Soutěž SNV „Hornický kahan“ a „Memoriál mjr. Konopy“ kvalifikace do přeboru FMV	útvar SNV Příbram
4. Kopaná 24. 9. – 25. 9. 1976 – soutěž družstev	Soutěž SNV pozvané útvary SNV	útvar SNV Minkovice
5. Odbíjená 12. 11. – 13. 11. 1976 – soutěž pozvaných družstev	„Memoriál pplk. MUDr. Váchy“	útvar SNV č. 2 Praha
6. Stolní tenis 25. 11. – 26. 11. 1976 – soutěž jednotlivců	Soutěž o putovní pohár VŘSR pozvané útvary SNV	útvar SNV č. 3 Praha

(foto: KDH)

Odbor výroby

Funkci náčelníka odboru vykonával *mjr. ing. Zdeněk Jiřík*. Problematika zaměstnávání odsouzených byla i v těchto letech prioritní záležitostí. Základním podkladem k realizaci úkolů sloužila schválená „Koncepce zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody a obviněných ve vazbě do roku 1990“. V plánu práce na pětileté období byly zapracovány zejména úkoly, týkající se náročnějšího vyžadování smluvních povinností od hospodářských partnerů, efektivnosti a hospodárnosti na úseku vlastní výroby a ve výrobních provozech, širšího zapojování obviněných do pracovní činnosti a rozvoje pracovního soutěžení.

Zvláštní pozornost byla věnována specifičnosti zaměstnávání odsouzených v pobočkách NVÚ, ženám a mladistvým. Jejich plnění předpokládalo úzkou spolupráci s odborem nápravně výchovné činnosti. Rozdělování odsouzených bylo nadále prováděno na základě ročně schválené bilance pracovních sil a zaměřeno na důležitá odvětví tehdejšího národního hospodářství. Pro vedení správy SNV byly na odboru zpracovávány měsíční přehledy o plnění bilancí. Sledován byl zejména vývoj stavů odsouzených na významných pracovištích a vládou sledovaných akcí. Z celkového stavu pracovně zařazených odsouzených zaměstnávaly 85% hospodářské organizace federálního nebo národního ministerstva, 13% SNV ve vlastních výrobních a vnitřních provozech útvarů a 2% na různých dalších neplánovaných pracovištích.

Mjr. ing. Zdeněk Jiřík (foto: KDH)

Ze statistických přehledů je patrný každoroční růst hodinového i průměrného měsíčního výdělku odsouzených. Mzda odsouzených, zaměstnaných u hospodářských organizací, která v roce 1976 činila v průměru 1659 Kčs, dosahovala v roce 1980 průměrně 2023 Kčs. Zájem odboru výroby se soustřeďoval též na zaměstnávání obviněných. I když Řád výkonu vazby neukládal obviněným pracovní povinnost a jejich pracovní zařazení podléhalo souhlasu příslušných orgánů činných v trestním řízení, byly v součinnosti s odborem ochrany vytvářeny podmínky podle možnosti jednotlivých vazebních věznic k zaměstnávání obviněných. Jejich počet každoročně narůstal až na rok 1980, kdy došlo ke snížení v důsledku poklesu celkového stavu obviněných amnestií prezidenta republiky. V roce 1976 bylo do pracovního procesu zařazeno průměrně 369 obviněných

a nejvyššího počtu 588 osob bylo dosaženo v roce 1979. V roce 1980 se počet zaměstnaných obviněných snížil na 545 osob.⁴⁸

Ke zlepšení činnosti na úseku zařazování odsouzených do NVÚ byl nově vydán rozkaz o dispečerské službě a současně zrušeny všechny předchozí normy z let 1974-1976, týkající se této problematiky. V rozkazu, který upravoval jednotný postup při umisťování a přemisťování odsouzených do NVÚ se promítly úpravy a změny v označování a umisťování nebezpečných odsouzených, úpravy v posuzování a umisťování osob odsouzených za trestné činy proti republice a umisťování odsouzených vyžadujících zvláštní dohled. Dále v něm byly zapracovány plánované úpravy výkonu trestu u žen za nedbalostní trestné činy a uplatnění zásad místního výkonu trestu odnětí svobody.⁴⁹

Odbor výroby metodicky zajišťoval a prověřoval jednotný postup při dodržování zásad mzdové politiky v odměňování odsouzených. K tomu byly postupně zpracovávány metodické sborníky po jednotlivých resortech, v nichž byli odsouzení zařazeni. Pro vlastní výrobní provozy byly vydávány například normy času, spotřeby materiálů nebo kalkulací. Dne 1. dubna 1977 nabyla platnost nová vyhláška ministerstva spravedlnosti ČSR o srážkách z pracovní odměny osob ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, kterou byl nahrazen tehdy již nevyhovující a překonaný systém odměňování vězňů (vyhl. MS ČSR č. 1/77). Nová právní úprava měla především přispět k přednostnímu zabezpečování výživy nezaopatřených dětí a k maximální zainteresovanosti vězňů na výsledcích práce. Přinesla výraznou změnu u kapesného, které nebylo možno krátit a odnímat ve prospěch pohledávek. Jeho výše byla limitována jen podle nápravně výchovných skupin (NVS), v I. NVS činilo kapesné 8%, ve II. NVS 6% a ve III. NVS 5% hrubé pracovní odměny. Dále zabezpečovala nezabavitelnost úložného, aby odsouzený při propuštění z výkonu trestu měl určitou částku k usnadnění přechodu do života na svobodě.

Na podnět legislativního odboru MS ČSR byly od 1. září 1977 v Instrukci č. 24/1977, pozměněny některé zásady o úhradách pohledávek odsouzených tak, aby bylo ve větší míře využito možnosti hradit pohledávky z úložného. Odbor výroby se v průběhu tohoto roku podílel jak na zavádění nového způsobu odměňování odsouzených, tak na jeho využití při plnění výrobních úkolů odsouzenými. K realizaci nové vyhlášky bylo na správě SNV pro pracovníky z útvarů i správy SNV zejména z úseku výroby a finanční služby prováděno školení a metodické porady.

Finanční odbor

Funkci náčelníka odboru vykonával *mjr. ing. Jiří Pečínka*. Finanční služba se zaměřovala na dodržování hospodárnosti, přičemž plánovací a finanční kázeň

⁴⁸ KDH, Ročenka za rok 1980, s. 19,20.

⁴⁹ GR VS, odbor správní, RNS č.3/1978, o dispečerské službě ve SNV ČSR.

byla systematicky kontrolovanou součástí činnosti SNV. Plán na léta 1976-1980 ukládal efektivně využívat všech zdrojů, poskytovaných SNV ze státních prostředků a odhalovat rezervy v materiálových, energetických a finančních úsporách. Další dlouhodobý úkol byl zaměřen na snižování účetních administrativních prací zaváděním mechanizace do práce pracovníků hospodářské evidence. Zpracovávání účetních dat a pohledávek bylo zpočátku prováděno na účetních strojích Ascota 155/70, které byly později s ohledem na jejich složitost a poruchovost nahrazeny mnohem kvalitnějšími účtovacími stroji Daro 1720. Pro účinnější metodické řízení finanční služby útvarů SNV bylo plánováno každoroční vyhodnocování metodických dohlídek včetně zpracovávání jednoročních programů instrukčně metodických zaměstnání (IMZ). Finanční odbor organizoval ve spolupráci s kádrovým odborem správy SNV od roku 1978 pro pracovníky zařazené na úseku finanční služby SNV krátkodobé speciální kursy ve školském středisku Ostrov nad Ohří. K novému zákonu o sociálním zabezpečení příslušníků SNV byl zpracován prováděcí předpis a vydán jako RMS č. 3/1976. Uplatňování vyhlášky č. 1/1977 Sb. o rozúčtování pracovní odměny se v následujících letech projevilo na snižování celkových nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody.

Veškerá činnost Sboru byla zajišťována rozpočtem a plánem schvalovaným ministrem spravedlnosti, orgány České národní rady, ministerstva financí a Českou plánovací komisí. Ucelený přehled o vývoji prostředků vynakládaných na vězeňství za pět let podávají následující údaje (částky jsou v mil. Kčs po odečtení příjmů):

Rok	1976	1977	1978	1979	1980
<i>investice</i>	91	123	48	104	72
<i>neinvestice</i>	82	64	33	44	85
<i>C e l k e m</i>	173	187	117	148	157

Týlový odbor

Týlový odbor správy SNV řídil v tomto období nadále *pplk. JUDr. Jaroslav Murdych*. Rovněž vnitřní organizační členění odboru zůstalo stejné, přičemž došlo ke dvěma personálním změnám. Stavebně ubytovací oddělení vedl po *pplk. Přemyslu Rýparovi* *ppor. Miloslav Ullmann*, řízení technického oddělení převzal po *pplk. Miroslavu Ležalovi* *kpt. Ing. Jaroslav Drahoňovský*, intendantní oddělení řídil *mjr. Vasil Purdeš* a proviantní oddělení *pplk. Jaroslav Květ*.

Pozornost týlových služeb měla být orientována k tomu, aby nedocházelo ke zvyšování nákladů státu na vězeňství. Prioritním úsekem týlového odboru zůstávala tak jako v předchozích letech investiční výstavba, jejíž ukazatele určoval vojensko-ekonomický odbor České plánovací komise. Sledována byla doba a kvalita projektové přípravy, zkracování doby výstavby a včasné uvádění plánovaných kapacit do provozu. Návrh jmenovitého rozpisu staveb investiční výstavby SNV

na období let 1976-1980 byl vedením správy SNV schválen 13. října 1975, podle něho činil plánovaný objem stavebních prací a dodávek 340 mil. Kčs. V rámci účelové výstavby byly řešeny zejména přestavby a dostavby útvarů SNV Libkovic, Ostrov, Heřmanice, Všehrda, Vinařice a Horní Slavkov. V souladu s koncepcí o zaměstnávání odsouzených předpokládal plán vybudovat výrobní plochy v útvarech SNV Heřmanice, Libkovic, Plzeň, Příbram, Vinařice a Nové Sedlo, dále dílny, čistírny odpadních vod, trafostanice, kotelny a další. Výhledový plán oprav nemovitostí v útvarech SNV na pětileté období vycházel z potřeb útvarů a byl upřesňován v ročním prováděcím plánu oprav. Podle předložených požadavků byly upřednostňovány opravy a rekonstrukce kotelen, střech a fasád objektů, opravy elektrorozvodů, podlah, zdravotnických a rekonstrukce komunikací. Velký počet staveb ve stadiu prováděných hrubých staveb byl charakteristický pro rok 1977, kdy bylo rozestavěno celkem 46 staveb. Na základě plánu materiálně technického zabezpečení (MTZ) se mělo pokračovat v modernizaci ubytoven a pracovišť pro zlepšení pracovního prostředí příslušníků SNV.

Výstavba v NVÚ Heřmanice (foto: KDH)

Nové investiční úkoly se odrazily i v práci Projektového střediska správy SNV, které v rozsahu své pravomoci zpracovávalo a schvalovalo přípravnou a projektovou dokumentaci. Jeho pracovní podmínky se podstatně zlepšily přestěhováním dne 25. dubna 1979 z útvaru SNV č. 1 Praha Ruzyně do nových pracoven útvaru SNV č. 2 Praha Pankrác. K dalšímu zlepšení došlo i ve vybavenosti projektantů technickými perý Centrograf, podstatně se zlepšila vybavenost normami a ceníky. Od září 1979 bylo také personálně posíleno o dalšího příslušníka – technika.

Vedením odboru byla rovněž sledována bytová výstavba k zabezpečení rodinného ubytování příslušníků SNV. V důsledku generační obměny vězeňského personálu stoupal každoročně počet žadatelů o byt. V průběhu pěti let mělo být předáno do užívání celkem 2 000 bytů, z toho v rámci vlastní bytové výstavby 741 bytových jednotek. Podle statistických údajů v Ročenkách za rok 1976, 1977, 1978, 1979 a 1980 byla každoročně uspokojována více jak polovina žadatelů. Například k 1. lednu 1976 bylo evidováno 860 žadatelů a předáno do užívání celkem 533 bytů, v roce 1980 činil stav žadatelů o byt 929 a uspokojeno bylo 564 osob. Stav bytového fondu k 31. prosinci 1980 činil 4 575 bytových jednotek.

Rodinné dvojdomky ve Vestci u Prahy (foto: KDH)

Nové služební byty v Praze Na Květnici (foto: KDH)

Ke splnění plánovaných úkolů technického oddělení týlového odboru byly ve spolupráci s vnitřním odborem přehodnoceny a zpracovávány nové základní předpisy, zejména evidence materiálových prostředků v SNV, spojovací provozní řád v SNV, požární ochrana v SNV a bojová technika v SNV.

Požární ochrana v SNV byla centrálně řízena v rámci služeb technického oddělení od roku 1974. Kontrolní činnost a metodická pomoc k rozšiřování znalostí o požární ochraně byly sice průběžně plněny, přesto docházelo ročně v průměru k pěti požárům. Podíl na celkových škodách měli z 90% lidé v důsledku vědomého nebo nevědomého porušování předpisů, zejména při používání elektrických spotřebičů nebo topidel a při provádění požárně nebezpečných prací (například svařování, rozmrazování). Na základě vyhodnocení příčin, které vedly k požárům, byly v roce 1976 a 1979 vydány instrukce náčelníka týlového odboru, zaměřené k preventivním požárním prohlídkám v topném období. V průběhu roku 1976 byly útvary SNV vybavovány technickými prostředky požární ochrany, dlouhodobě byl řešen zvláště nedostatek ručních hasicích přístrojů. Automatická elektrická požární signalizace byla realizována v rámci prováděné výstavby ústředních skladů ve Skutči a v ústředním archivu v Praze Ruzyni

Požární družstvo Útvaru SNV Šmikousy (foto: KDH)

Vzhledem k tomu, že rozkaz náčelníka správy č. 36 z roku 1973 o organizaci a provádění požární ochrany v SNV řešil problematiku požární ochrany jen v hlavních rysech, připravovalo technické oddělení odboru od roku 1977 nový předpis o požární ochraně, s cílem konkretizovat organizační uspořádání a podrobnější vymezení úkolů a odpovědnosti na úseku ochrany majetku SNV před požáry. Připomínkové řízení se však neúměrně vleкло, teprve v průběhu roku

1980 byly dokončeny legislativní úpravy a norma o požární ochraně v SNV vydána v roce 1981 formou rozkazu ministra spravedlnosti. Neúplnost právní úpravy byla nahrazována metodickou a kontrolní činností hlavního požárního technika SNV a školením požárních techniků útvarů SNV. Požární tematika byla zařazena též do plánu odborné přípravy pro příslušníky na správě i na útvarech a do programu výuky roční důstojnické školy SNV. V roce 1980 byla poprvé vyhlášena celostátní akce „Březen – měsíc požární ochrany“ také ve Sboru nápravné výchovy.⁵⁰

Eskortní autobus ŠL 11 (foto: KDH)

Úkoly dopravní služby na léta 1976-1980 byly stanoveny v souladu s hlavním koncepčním záměrem – hospodárnost autoprovozu. Dále pak upraveny v návaznosti na usnesení vlády č. 37/1978, č. 270/1979 a č. 350/1979. Tyto vládní direktivy se promítly do spotřeby pohonných hmot, zejména snížením přidělu benzínu pro služební osobní vozidla, a to na úroveň spotřeby roku 1975. Základním předpokladem pro plnění zadaných úkolů mělo být dodržování vydaných norem, RMS č. 18/1975, o provozu a údržbě dopravních prostředků SNV a RNS č. 39/1978, o hospodárném používání služebních motorových vozidel v SNV spolu s organizováním „socialistické soutěže řidičů“. Kolektivy řidičů od roku 1973 každoročně soupeřily o putovní pohár náčelníka správy a měly značný podíl na dosažených úsporách.

Již od roku 1975 byly postupně v SNV zaváděny unifikované řady vozidel československé výroby (kromě vozidel Volha 24), u kterých se předpokládala vyšší

⁵⁰ KDH, Rozbor stavu požární ochrany ve SNV ČSR a účinnost opatření k realizaci usnesení vlády ČSR č.12/1972 a č. 88/1975, materiál pro vedení správy SNV ČSR ze dne 14. 5. 1979.

spolehlivost a dostupnost náhradních dílů na trhu. V roce 1980 byla takto dokončena obměna vozidel Robur a Barkas (s velkou spotřebou benzinu) za vozidla řady Avia (například pro eskorty bylo v šestém pětiletém plánu dáno do provozu 33 kusů speciálních vězeňských vozidel Avia 30). Rovněž proběhla obměna vozidel Škoda 1203 a výběhových autobusů Š 706 RTO za ŠL 11. Osobní automobily typů Škoda 100 a 110 nahradily typy Škoda 120.

Vězeňské vozidlo Avia 30 N-SV (foto: KDH)

K porovnání, podle statistických údajů příslušných Ročenek bylo v roce 1976 ujeté ve Sboru celkem 7 314 450 km a spotřebováno 707 629 litrů benzinu a 582 415 litrů nafty; v roce 1980 ujeté celkem 6 171 216 km a spotřebováno 441 106 litrů benzinu a 616 446 litrů nafty. Na plánovaném z hospodárnění dopravní služby se velkou mírou podílely Ústřední automobilní opravny (ÚAO) SNV, jejichž hlavní náplní byla opravárenská činnost a provádění technických prohlídek. Iniciativa a dobré pracovní výsledky zaměstnanců ÚAO byly několikrát oceněny. V roce 1976 jim byl udělen titul „Kolektiv XV. sjezdu KSČ“ a v roce 1978 na návrh ministerstva spravedlnosti čestný titul „Vynikající kolektiv roku 1977“. Na z hospodárnění oprav služebních motorových vozidel měla značný podíl též pojízdná dílna Avia, která prováděla opravy služebních vozidel přímo na silnici v terénu nebo u útvaru. Část úkolů opravárenské činnosti ÚAO zabezpečovala i technická ošetrovna vozidel u útvaru SNV Heřmanice. Při provozu služebních vozidel došlo v popisovaném období ročně v průměru k 45 dopravním nehodám, přičemž 50% z nich zavinili příslušníci SNV. Příčiny zaviněných dopravních nehod byly každoročně stejné –

nepřiměřená rychlost, nedodržení bezpečné vzdálenosti, nedání přednosti v jízdě a nesprávné předjíždění.⁵¹

Pracovníci technického oddělení na úseku služby bojové techniky (BT) při řešení úkolů úzce spolupracovali s odborem ochrany. Základní předpis bojové techniky byl vydán rozkazem ministra spravedlnosti č. 5/1978 ve formě služebního předpisu Týl-9, kterým byla ujednocena jak řídicí, tak i výkonná činnost této služby v podmínkách SNV. Jeho proškolení bylo provedeno v listopadu téhož roku při instrukčně metodickém zaměstnání (IMZ) se všemi pracovníky služby BT útvarů SNV. Rovněž byly zpracovány nové materiálové normy prostředků BT pro mírovou potřebu, které byly vydány rozkazem náčelníka správy č. 17/1978. Došlo v nich ke snížení druhů i počtů materiálů BT a jejich uplatňování mělo vést ke značné finanční úspoře. Realizace uvedeného rozkazu byla rovněž předmětem IMZ referentů služby BT útvarů SNV. V rámci modernizace bylo v letech 1977-1980 prováděno přezbrojení všech členů závodní stráže (jednalo se přibližně o 1 000 až 1 200 osob) samopaly vzor 58, které se ve výkonu služby osvědčily a nahradily již zastaralé a značně opotřebované pušky vzor 52/57, jejichž výroba byla zastavena. V menším rozsahu byly doplňovány materiály vojenské techniky, zejména chemické, v roce 1977 protichemickými soupravami JP 75 a v letech 1977-1978 ochrannými filtry k maskám M 10 o jednu sadu. V roce 1978 musel být řešen s příslušnými pracovníky neuspokojivý stav centrálního skladování materiálů bojové techniky SNV v prostorách MNO, protože v některých případech nemohly být dodržovány předpisy o skladování. Nadnormativní a nepotřebný materiál bojové techniky byl v průběhu roku 1979 odsunut z útvarů SNV do ústředního skladu a později odprodáván rezortům Federálního ministerstva národní obrany, federálního ministerstva vnitra a ministerstva zahraničního obchodu.⁵²

Hlavním úkolem spojovací služby v letech 1976-1980 bylo vytvořit technické podmínky pro diferencovaný systém střežení. Tento dlouhodobý úkol byl plněn v součinnosti s odborem ochrany a v roce 1976 začal školením obsluh operačních středisek. Byl zpracován základní předpis pro provoz spojovacích a signálně zabezpečovacích zařízení v SNV, který vyšel RMS č. 8/1977 ve formě služebního předpisu Spoj. 1.⁵³ V průběhu pěti let byla dokončena výstavba spojovacích a signálně zabezpečovacích prostředků ve 13 útvarech SNV, přestavba nebo výstavba nových automatizovaných telefonních ústředěn ve 22 útvarech SNV a pokládka vlastních telefonních kabelů ve 3 útvarech SNV. Náklady dosáhly téměř

⁵¹ KDH, Soubor technickoorganizačních opatření ke zhuštění dopravní služby SNV ČSR, materiál pro vedení správy SNV ČSR dne 17. 3. 1980.

KDH, Ročenka za rok 1976, Ročenka za rok 1980.

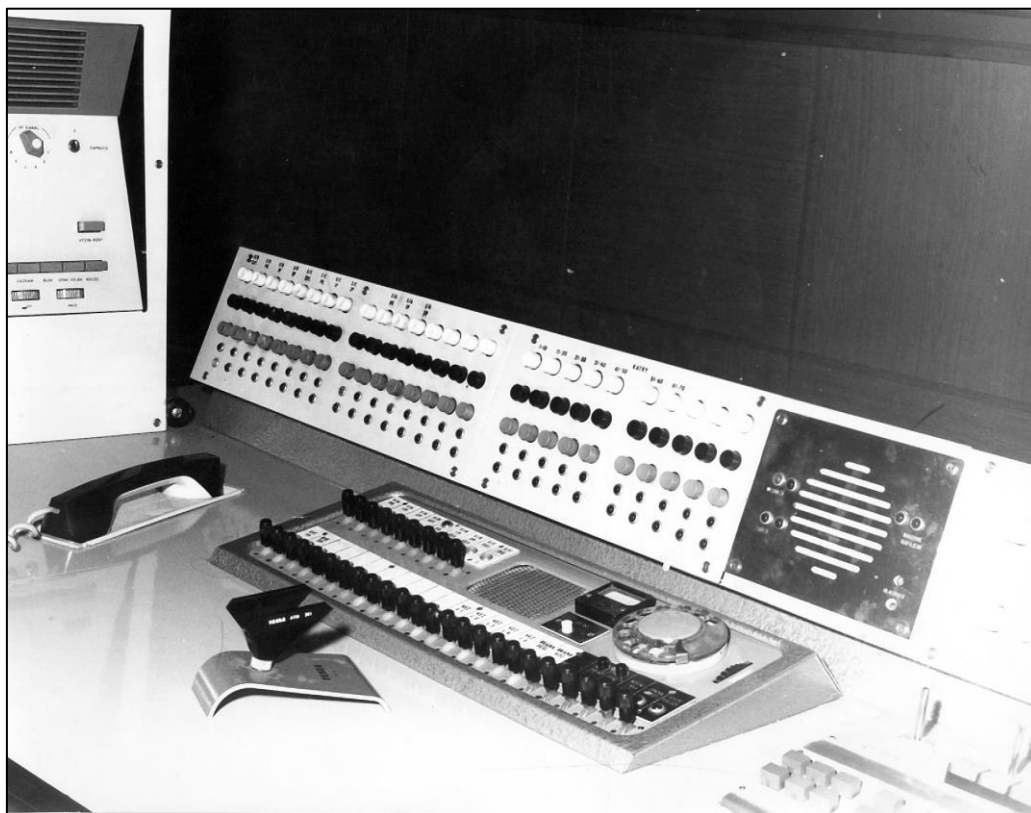
⁵² KDH, Informace o plnění schválené koncepce služby bojové techniky v SNV ČSR, materiál pro vedení správy SNV ČSR dne 9. 10. 1978.

GŘ VS, odbor správní, RMS č. 5/1978, o službě bojové techniky ve SNV ČSR.

GŘ VS, odbor správní, RMS č. 17/1978, kterým se vydávají normy materiálů bojové techniky SNV ČSR.

⁵³ GŘ VS, odbor správní, RMS č. 8/1977, kterým se vydává provozní řád spojovacích a signálně zabezpečovacích prostředků ve SNV ČSR.

35 mil. Kčs. V roce 1980 byla zahájena činnost Ústředních spojovacích dílen v nových prostorách, které si zrekonstruovali příslušníci dílen svépomocí.

Dálkopisná ústředna (foto: KDH)

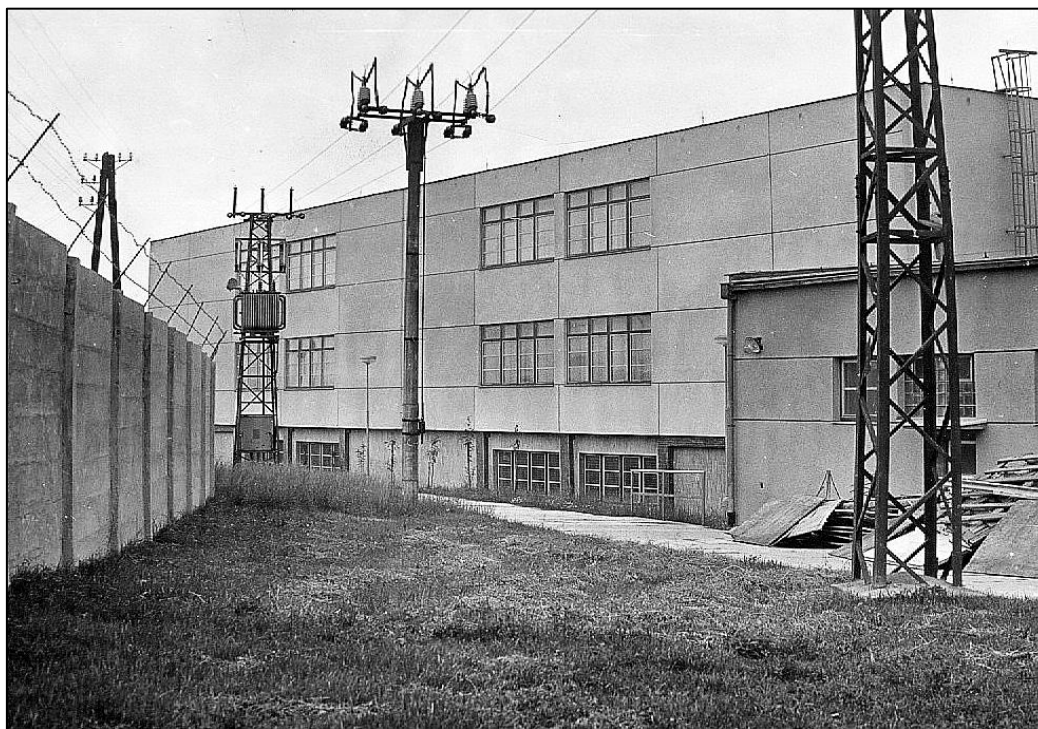
Intendanční služba, která zajišťovala vystrojování příslušníků SNV, obviněných a odsouzených získala v roce 1978 zcela nové skladovací prostory. Ve druhé polovině roku 1977 byla dokončena výstavba samostatného zařízení správy SNV ve Skutči. V průběhu I. pololetí 1978 byly dokončeny montážní práce technologického zařízení, terénní úpravy a provedeno přestěhování vězeňských intendančních skladů z Uherského Hradiště. Zásobovací činnost tak přešla dne 1. července 1978 do Ústředního skladu SNV Skuteč a tím ukončena činnost dosavadního Ústředního skladu v Uherském Hradišti. V této souvislosti byl ukončen i pracovní poměr s občanskými pracovníky uvedeného skladu a přijati noví pracovníci. Náčelníkem skladu Skuteč byl jmenován *mjr. Josef Janík*.⁵⁴ Vybavení všech příslušníků SNV naturálními výstrojnými náležitostmi (základní a vycházkovou výstrojí, poukázkami a peněžními příspěvky) zabezpečovala Ústřední výdejna SNV. Její činnost byla upravena od 1. března v RNS č. 7/1980. Nová úprava oproti rozkazu z roku 1974 měla přinést zlepšení podmínek pro vystrojování příslušníků, zjednodušení administrativní a evidenční práce, zpřesnění systému účetnictví a vytvořit předpoklady pro zavádění výpočetní techniky.⁵⁵ V roce 1977 bylo

⁵⁴ Jiří MARTINOVSKÝ, *Skuteč*, in: časopis Zpravodaj, říjen 1978, s. 28-29.

GR VS, odbor správní, RMS č. 22/1978, o zrušení Ústředního skladu SNV ČSR v Uherském Hradišti.

⁵⁵ GR VS, odbor správní, RNS č. 7/1980, o činnosti Ústřední výdejny SNV ČSR.

ukončeno postupné zavádění vycházkových stejnokrojů pro příslušníky SNV. Vystrojeno bylo do nich 5 987 příslušníků a příslušnic SNV, v celkovém nákladu přibližně 15 milionů korun. K vystrojování obviněných a odsouzených byly z velké části využity upravené výstrojní součástky, již dříve bezplatně odebrané od MNO a Hlavního štábu Lidových milicí a tím dosaženo značných úspor, zejména vlny a bavlny. Každoročně byly vyhodnocovány škody na materiálech, poskytovaných odsouzeným. Přehledy o ztrátách vězeňských intendantních materiálů v Ročenkách ukazují, že se ztrátovost dařilo postupně snižovat. Zatímco v roce 1976 dosahovaly ztráty materiálů do výše 441 000 Kčs, v roce 1980 se snížily na 370 000 Kčs. Přestože byl každoročně v plánech práce kladen důraz na dodržování hospodárnosti, byly při kontrolách zjišťovány v některých útvech SNV nedostatky v plánování MTZ, evidování a skladování materiálů, neúčelných nákupech materiálů koncem roku nebo tvoření nadnormativních zásob – takzvaných ležáků.

Ústřední sklad Skuteč (foto: KDH)

Stravování příslušníků a pracovníků SNV zabezpečovaly vývařovny útvarů SNV, pouze příslušníci útvaru SNV Žaclěř se stravovali ze závodní jídelny n. p. Východočeské doly Žaclěř a příslušníci útvaru SNV Karviná v restauračním zařízení. Stravu obviněných a odsouzených zajišťovaly vězeňské kuchyně, případně bylo jídlo odebíráno ze závodních jídelen podniků. Úsporu finančních prostředků při stravování vězňů přinášela vlastní pomocná hospodářství (VPH), zřizovaná při některých NVÚ. Hospodářské výsledky byly u všech VPH aktivní, například nejvyšším podílem k celkovému dosaženému zisku přispívaly tradičně útvary SNV Příbram, Pardubice, Ostrov nad Ohří či Heřmanice. V roce 1976 byla činnost VPH organizována ve čtrnácti útvech SNV, ale jejich počet se do roku 1980 postupně

snížil na jedenáct, včetně provozu v obnoveném VPH pro živočišnou výrobu v útvaru SNV Horní Slavkov. K dočasnému zrušení VPH došlo v roce 1977 v NVÚ Všehrady, následující rok bylo zrušeno VPH v útvaru SNV Brno a na počátku roku 1979 na základě rozhodnutí hygienické služby zrušeno VPH v útvaru Opava.

Skladovací prostory ve Skutči (foto: KDH)

K regeneraci pracovních sil příslušníků a pracovníků SNV byly využívány zejména formy rekreativní a léčebné péče (včetně rehabilitace). Pro srovnání, v roce 1976 zajistilo proviantní oddělení týlového odboru správy SNV pro rekreaci celkem 772 poukazů, přičemž v roce 1980 se tento počet zvýšil na 837 poukazů. Za celé období VI. pětiletky bylo zaměstnancům přiděleno celkem 4 012 poukazů (10 976 míst). Účastníci rekreace v tuzemsku trávili dovolenou zejména v zotavovnách SNV ČSR Pracov a Přední Labská nebo zotavovnách ZNV SSR Trenčianské Teplice a Kováčová. Zahraniční rodinná rekreace byla zajišťována prostřednictvím Správy vojenských lázeňských a rekreačních zařízení MNO Praha a cestovní kanceláří Rekrea. Rekreaanti, kteří obdrželi poukaz do Bulharska, byli ubytováni v letovisku Albena, v Polsku trávili dovolenou v zotavovně Koráb na břehu jezera Turava nedaleko Opole, v Sovětském svazu měli zajištěn pobyt na černomořském pobřeží v letoviscích Jalta a Soči. V NDR trávili dovolenou na pobřeží Baltického moře ve starobylém městečku Ahlbeck a v MLR v letovisku Siofok na pobřeží Balatonu. V době prázdnin využívali rodiče také nabídku na dětskou letní rekreaci (pobyt v pionýrském táboře). Pro organizování dětské rekreace neměla správa SNV žádné pevné rekreační zařízení a proto byla zajišťována nákupem rekreačních míst od součástí MV nebo od jiných civilních organizací (ROH, Dům pionýrů a mládeže) nebo zřizováním vlastních táborů s ubytováním ve stanech (Vinařice, Rýnovice

a Litoměřice), kde provoz zabezpečovali většinou příslušníci a pracovníci SNV formou uvolnění ze služby nebo v rámci své dovolené. V roce 1976 byla poskytnuta dětská rekreace 606 dětem, v roce 1980 byla zajištěna už pro 783 dětí.

Letovisko Albena v Bulharsku (foto: KDH)

Podle § 63, odst. 4, zákona č. 100/1970 Sb. měli příslušníci SNV starší 45 let, nárok na preventivní rehabilitaci, která byla prováděna v zotavovnách SNV ČSR Pracov a Přední Labská nebo v zotavovnách ZNV SSR Kováčová a Trenčianské Teplice. V roce 1976 se jí zúčastnilo 505 příslušníků a v roce 1980 využilo rehabilitace 399 příslušníků. Celkové finanční výdaje na rekreační a rehabilitační péči, které v roce 1976 činily 2 291 202,10 Kčs, se v roce 1980 snížily na 2 239 821,12 Kčs.⁵⁶

Odbor nápravně výchovné činnosti

Způsob zacházení s odsouzenými v letech 1976-1980 vycházel ze zákona č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody ve znění pozdějších změn a doplňků. K dosažení účelu výkonu trestu byla nadále realizována nápravně výchovná činnost jako souhrn působení stanoveného pořádku a kázně, pracovní výchovy odsouzených a kulturně výchovné práce. Její provádění v celostátním měřítku usměrňoval odbor NVČ v rámci metodické a kontrolní činnosti v odděleních NVČ útvarů SNV.

Početní stavy odsouzených byly v uváděných pěti letech stabilizovány a udržovaly se pod hranicí 23 000 osob. Jejich celkový počet se v roce 1980 snížil na základě amnestie prezidenta republiky, kdy bylo k 1. květnu 1980 propuštěno 2 320 odsouzených. Amnestie se projevila hlavně u odsouzených mužů v I. NVS a částečně u žen I. NVS a mladistvých mužů a žen. Naproti tomu se neustále

⁵⁶ KDH, Ročenka za rok 1976 a 1980.

zvyšovaly počty mužů ve II. NVS. Také počty obviněných se od roku 1976 postupně zvyšovaly. Celkový vývoj počtu vězňů od roku 1976 (stav k 1. 1.) je patrný z následujícího přehledu:⁵⁷

Rok	Odsouzení	Obvinění	Celkový počet
1976	22354	3487	25841
1977	22666	3532	26198
1978	22170	3699	25869
1979	22846	3838	26684
1980	22627	4279	26906

Odbor NVČ správy SNV řídil do května 1979 *pplk. PhDr. Emil Vašíček*, kterého po jeho odchodu na Vysokou školu SNB vystřídal *kpt. RSDr. Miroslav Mayer*. Plán práce na léta 1976-1980 ukládal pokračovat v diferenciované nápravně výchovné činnosti s odsouzenými, se zaměřením na výkon krátkodobých trestů, výkon trestu u odsouzených v pobočkách pro místní výkon trestu, výkon trestu u odsouzených

Kpt. RSDr. Miroslav Mayer (foto: KDH)

mladistvých, mladých dospělých, odsouzených s psychopatickými poruchami a cizinců. Vzhledem k charakteru úkolů bylo vyžadováno od Výzkumného ústavu penologického (VÚP) přednostně spolupracovat při řešení aktuálních potřeb praxe a intenzivněji využívat penologických zkušeností tehdejších socialistických států, zejména Sovětského svazu. V souvislosti s plněním plánovaných úkolů byly vydávány příslušné interní normy. Jejich plnění bylo součástí kontrolní a metodické činnosti pracovníků odboru NVČ.

Problematickou krátkodobého trestu odnětí svobody se vedení správy SNV intenzivněji zabývalo v roce 1977, kdy byl v závěrech štábu náčelníka správy stanoven úkol vypracovat směrnice k ověřování nových metod NVČ u této kategorie odsouzených, se zaměřením na zmírnění režimu, prohloubení činnosti samosprávy a účelnému využití mimopracovní doby. Příprava směrnic se stala jedním ze základních koncepčních úkolů odboru NVČ v roce 1978. K realizaci úkolu byla sestavena komise složená ze zástupců odboru NVČ SNV ČSR, odboru NVČ ZNV SSR, Výzkumného ústavu penologického SNV a skupiny pro penologický výzkum Právnického ústavu MS SSR. Po projednání a se souhlasem příslušných stranických a státních orgánů v Praze 7 byla již 1. července 1977 zřízena při NVÚ č. 2 Praha

⁵⁷ KDH, Ročenka za rok 1980.

pobočka pro experimentální ověřování nových metod NVČ a umístěna přímo v závodě 01 Praha 7 národního podniku PRAGA, Praha-Vysočany. V pobočce vykonávalo trest přibližně 60 odsouzených za přečiny a trestné činy spáchané z nedbalosti, a to převážně ze Středočeského kraje a hl. města Prahy. Tím bylo umožněno udržování kontaktů s rodinami a také vytvořeny podmínky pro spoluúčast společenských a hospodářských organizací na výchovné práci s odsouzenými. Realizace záměru k ověření účinnosti nových metod NVČ u odsouzených s krátkodobými tresty byla dále plánována od 1. ledna 1979 do 1. července 1980 v NVÚ Oráčov (I. NVS) a NVÚ Říčany (II. NVS), a to v samostatných odděleních, složených ze dvou až tří kolektivů odsouzených.⁵⁸

K zabezpečování ekonomických úkolů dané hospodářským organizacím, spolu s přípravou odsouzených k pracovnímu uplatnění v občanském životě odbor NVČ úzce spolupracoval s odborem výroby. Zásady spolupráce upravoval RNS č. 4/1976.⁵⁹ Pracovní výchova odsouzených byla zaměřena na odborné vzdělávání, propagaci pracovního soutěžení a závazkového hnutí. Odborné vzdělávání odsouzených se realizovalo v těchto formách: učební obory s vydáním výučního listu, zaučení s vydáním záučního listu – osvědčení, kvalifikační kurzy, které organizovaly závodní školy práce těch hospodářských organizací, pro které pracovali nebo zaškolovací a doškolovací kurzy a kurzy technického minima. V roce 1980 bylo ve výkonu trestu odnětí svobody ještě více než 56% osob, které neměly žádnou pracovní kvalifikaci.⁶⁰ Nedostatek pracovních sil v některých resortech tehdejšího národního hospodářství pomáhaly řešit též pobočky pro místní výkon trestu při útvarech SNV ČSR. K 1. červenci 1976 bylo v pobočkách zrušeno střežení pracovišť, odsouzení byli zařazováni do brigád bez přímého střežení nebo do brigád s volným pohybem. Tím se zvýšila efektivnost pracovního využití odsouzených a došlo i k nárůstu průměrných měsíčních a hodinových výdělků. Ve stejném roce byla také ve všech pobočkách ujednocena systemizace příslušníků. V šesti pobočkách, zřízených v jednotlivých krajích ČSR, (kromě západočeského kraje) pracovalo v roce 1977 na úseku nápravně výchovné činnosti 18 vychovatelů, 4 pedagogové, 46 referentů režimu a 1 sociální pracovníce.⁶¹

Po zhodnocení předchozích zkušeností z výkonu trestu odnětí svobody u odsouzených psychopatů a následném schválení vědeckou radou ministra spravedlnosti, bylo v NVÚ Plzeň zřízeno „Středisko zvláštní léčebně preventivní péče“, určené pro odsouzené, u kterých se ve větší míře vyskytují psychopatické

⁵⁸ KDH, Směrnice pro výkon krátkodobých trestů odnětí svobody, materiál pro vedení správy SNV dne 23. října 1978.

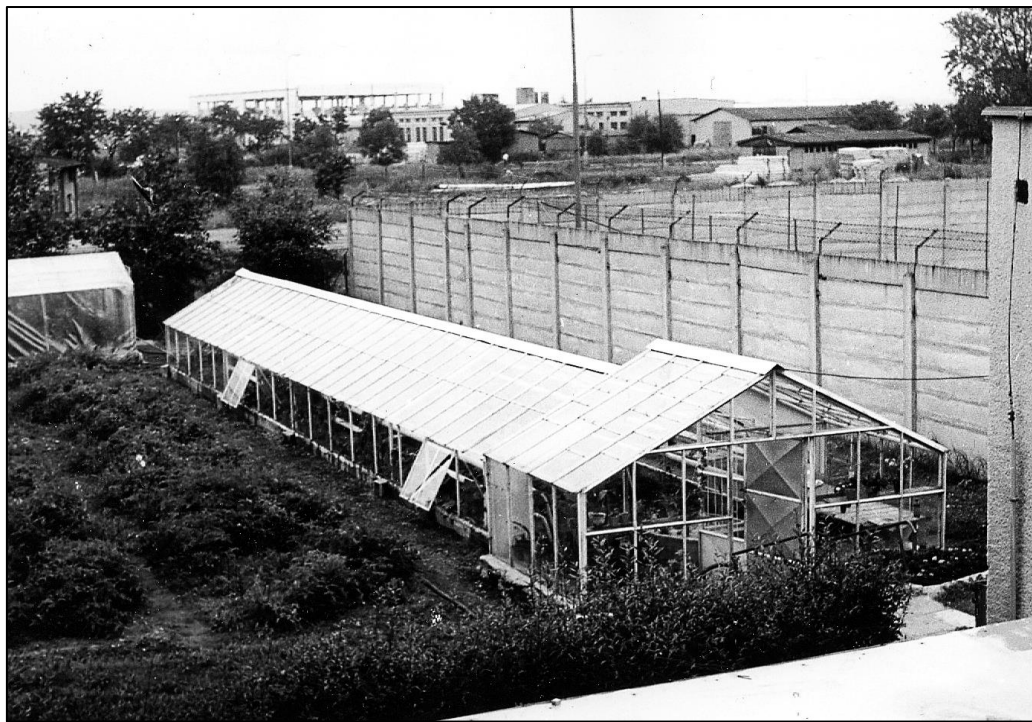
GŘ VS, odbor správní, RMS č. 7/1977, o zřízení pobočky při nápravně výchovném ústavu č. 2 Praha.

⁵⁹ GŘ VS, odbor správní, RNS č. 4/1976, Zásady spolupráce oddělení nápravně výchovné činnosti a oddělení výroby (výrobní skupiny) při zajišťování úkolů v pracovní výchově odsouzených.

⁶⁰ Martin VÁŇA, *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby ČR 1983-1998*, příloha časopisu České vězeňství č. 3-4/1998, s. 4.

⁶¹ Jiří ENDRŠT, *Výkon trestu odnětí svobody v pobočkách útvarů SNV*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1977, s. 12-13.

poruchy. Zároveň byl koncipován způsob a metody nápravně výchovného ovlivňování těchto osob. Činnost střediska s plánovanou kapacitou 120 odsouzených byla zahájena dne 1. ledna 1976 a k uvedenému datu zde bylo zařazeno 59 osob, z toho 29 odsouzených I. NVS a 30 odsouzených II. NVS.

Skleník na zahradě pobočky pro místní výkon trestu Hradec Králové-Pouchov (foto: KDHI)

Na základě hlavních úkolů SNV ČSR bylo náčelníkovi odboru NVČ v roce 1979 uloženo vytvořit podmínky pro soustředění odsouzených cizinců v NVÚ č. 2 Praha. Trest odsouzených cizinců byl do té doby ve smyslu RNS č. 27/1978 vykonáván jednak v NVÚ č. 2 Praha (cizinci z tehdejších kapitalistických států), jednak v NVÚ Plzeň (cizinci z tehdejších socialistických států). Soustředěním cizinců do jednoho NVÚ bylo sledováno zejména levnější provádění všech druhů tlumočení a také rychlejší vyřizování administrativních záležitostí včetně cenzury osobní korespondence. Tomu předcházely náročné stavební úpravy v suterénu věznice. Byla vybudována dvě samostatná oddělení pro výkon trestu cizinců z kapitalistických a socialistických států, včetně samostatných východů na pracoviště i na vycházkový dvůr.⁶²

Intervaly pro přijímání návštěv a balíčků odsouzenými byly poprvé schváleny rozkazem náčelníka správy v roce 1973. Tímto rozkazem byly stanoveny příslušné intervaly podle jednotlivých NVÚ. Tato skutečnost se však v praxi neosvědčila, neboť v důsledku změn NVS v některých NVÚ bylo nutné rozkaz často novelizovat. Aby se této situaci zabránilo, byl po poslední novelizaci z roku 1976, vydán zcela

⁶² GR VS, odbor správní, RNS č. 27/1978, kterým se stanoví některé zvláštnosti výkonu trestu odnětí svobody na cizincích.

nový předpis, který určoval intervaly pro přijímání návštěv a balíčků odsouzenými podle jednotlivých nápravně výchovných skupin.⁶³

Výzkumný ústav penologický SNV ČR

V souvislosti s plněním úkolů odboru NVČ nelze opomenout činnost Výzkumného ústavu penologického SNV (VÚP), který s odborem úzce spolupracoval. V roce 1977 uběhlo 10 let od zřízení tohoto vědeckovýzkumného pracoviště, založeného na základě usnesení předsednictva ÚV KSČ ze dne 26. července 1966.

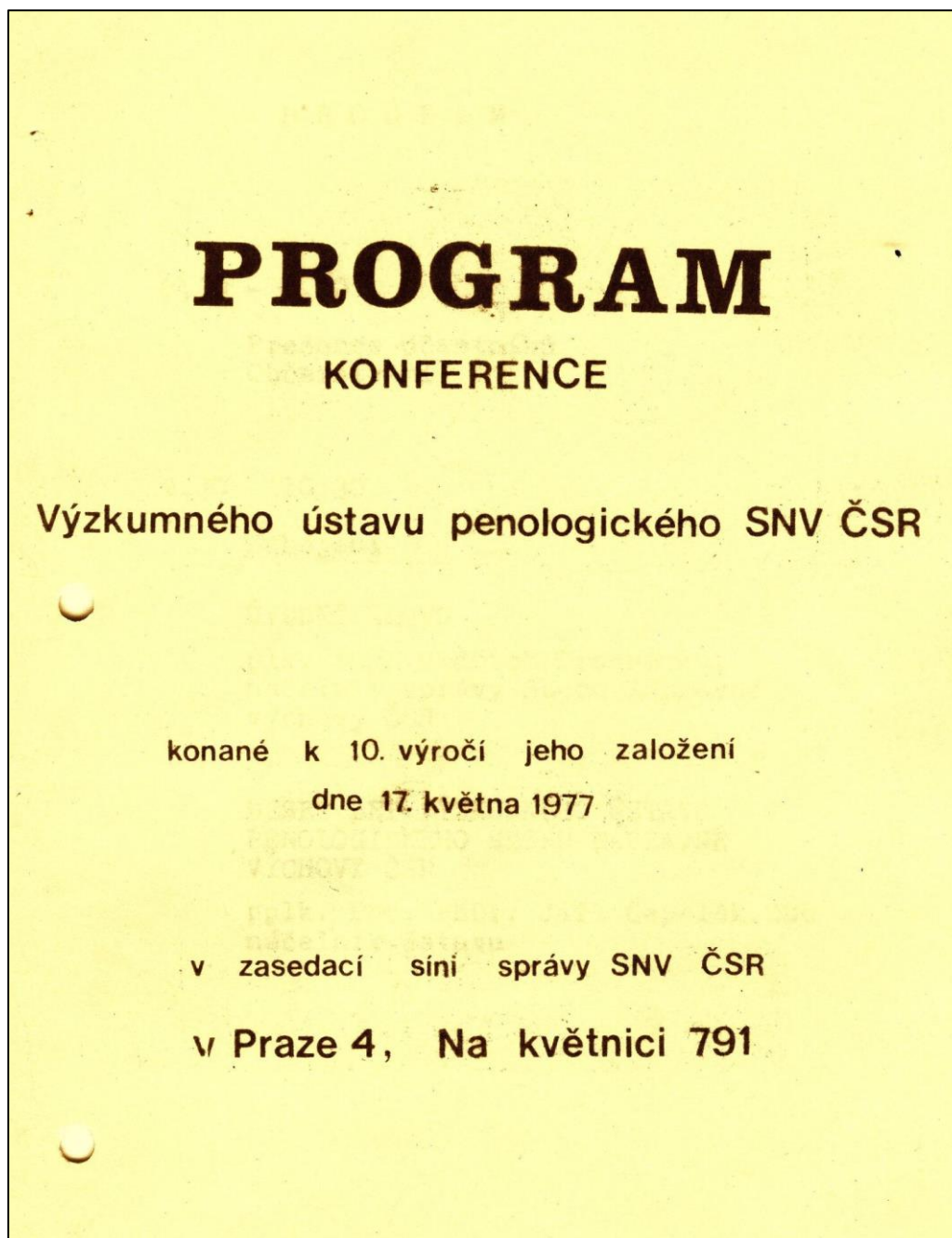

Část kolektivu pracovníků VÚP SNV – zleva náčelník Doc. PhDr. Jiří Čepelák a jeho zástupce kpt. Jiří Netopil (foto: KDH)

VÚP v průběhu svého trvání významně přispěl řadou teoretických prací a empirických poznatků z výzkumné činnosti na řešení penitenciárních problémů, zejména nápravně výchovných metod. Metodickou pomocí útvarům SNV se podílel na zavádění výsledků výzkumů do praxe a svou pedagogickou činností pomáhal při zvyšování profesionální úrovně příslušníků SNV. U příležitosti 10. výročí založení ústavu se konala dne 17. května 1977 v zasedací síni správy SNV Na Květnici, vědecká konference, kterou zahájil pplk. František Hošek, zástupce náčelníka správy SNV. Konference se zúčastnilo na 90 osob, dále bylo přítomno 6 členů vědecké rady MS ČSR, zástupci pražské, brněnské a bratislavské právnické

⁶³ GR VS, odbor správní, RNS č. 14/1976, kterým se určují intervaly pro přijímání návštěv a balíčků odsouzenými.

fakulty, zástupci kateder psychologie FF UK a PU, zástupci Výzkumného ústavu kriminologického při GP, zástupce oddělení vědy a školství ÚV KSČ, zástupci ministerstva práce a sociálních věcí a další hosté. Správu ZNV SSR a Právnický ústav (PÚ) MS SSR zastupoval pplk. dr. J. Mikloško, který kladně hodnotil práci VÚP zvláště za jeho pomoc penologickému oddělení PÚ MS SSR.

(foto: KDH)

Hlavní referát „Deset let Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR“ přednesl náčelník ústavu pplk. Doc. PhDr. Jiří Čepelák, CSc. Zhodnotil v něm činnost ústavu v uplynulých deseti letech. V počátečním období existence ústavu, založeného v době, kdy penitenciární výzkum neměl u nás ještě tradici, byly shromažďovány

informace o výzkumných programech v zahraničí, budována odborná knihovna, zařizována psychologická laboratoř a zřízeno experimentální oddělení pro odsouzené. Podaný přehled o činnosti ústavu byl patrný jak z množství publikovaných prací, tak rozsáhlé pedagogické činnosti. Výsledky výzkumů nebo překlady ze zahraniční literatury byly publikovány nejvíce v Bulletiněch VÚP SNV (celkem 88 prací) a dále v odborném tisku (celkem 50 prací). Pedagogická činnost zahrnovala zejména odborná školení pedagogů, psychologů, vychovatelů a mistrů, působících ve vězeňských zařízeních, výuku psychologie na SOŠ SNV v Ostrově nad Ohří, přednášky na vysokých školách v Praze, Olomouci, Bratislavě i aktivní účast na zasedáních vědeckých společností (předneseno bylo na 120 referátů). Podle programu konference bylo poté předneseno 15 referátů, rozdělených do čtyř tematických okruhů:

1. Dynamika projevů osobnosti odsouzených ve výkonu trestu
2. Ideově politická, právní a pracovní výchova odsouzených
3. Sociálně pedagogické a psychoterapeutické skupinové metody v procesu resocializace odsouzených
4. Sociologicko-psychologický výzkum vychovatelů SNV ČSR.

Jmenovitě přednesli odborné příspěvky mjr. PhDr. Miluše Urbanová (*Dynamika specifických postojů odsouzených v průběhu výkonu trestu odnětí svobody*), por. Alena Ševčuková (*Změny tendencí k jednání odsouzených v průběhu výkonu trestu*), por. Yva Šebková prom. psych. (*Orientace na budoucnost mladých dospělých odsouzených*), mjr. PhDr. Josef Špůr, CSc. (*Některé výsledky výzkumu ideově politické účinnosti výuky občanské nauky*), npor. JUDr. Věra Motlíková (*Úroveň právního vědomí odsouzených*), mjr. PhDr. Jiří Záruba (*Vztah k práci odsouzených mladých dospělých*), kpt. Karel Netopil, prom. ped. (*Dyadický vztah mezi odsouzenými a vychovateli*), npor. PhDr. Jiří Štraub (*Adjustace na práci vychovatelů SNV*), npor. Vlasta Makariusová, abs. psych. (*Struktura psychické variability osobnosti vychovatele*) a pplk. Doc. PhDr. Jiří Čepelák, CSc. přispěl ještě referáty *Agresivita u odsouzených*, *Neurotická symptomatologie u odsouzených*, *Neurotická symptomatologie u vychovatelů* a *Skupinové poradenství a skupinová penitenciární psychoterapie v procesu resocializace odsouzených*. K metodě skupinového poradenství hovořili též externí pracovníci VÚP PhDr. Pavel Hartl v referátu *Zkušenosti s vedením poradenské skupiny* a Doc. MUDr. Vladimír Doležal, DrSc. v referátu *Analýza životního příběhu jako součást skupinového poradenství*. Citované odborné práce nebyly v té době ještě publikované, jednalo se vesměs o shrnutí některých výsledků z výzkumů, které byly zahrnuty v plánu VÚP na rok 1977. Ke všem referátům byly promítány diapozitivy. Účastníci konference se měli možnost seznámit s činností ústavu též na výstavních panelech, které byly umístěny v zasedací síni a v předsálí.⁶⁴

Na základě komplexní prověrky VÚP SNV, provedené příslušníky správy SNV v listopadu 1977, byl nově upraven statut VÚP a vydán Rozkazem ministra

⁶⁴ KDH VS ČR, *Program konference Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR*.

Jiří ČEPELÁK, *Deset let VÚP*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1977, s. 32-35.

spravedlnosti (RMS) č. 10/1978 s účinností od 1. září 1978. Došlo v něm zejména k přesnější úpravě postavení VÚP, jeho poslání, úkolů a odpovědnosti náčelníka ústavu. Základní zásady řízení ve smyslu RNS č. 1/1976, o řízení ve Sboru nápravné výchovy ČSR byly dále aplikovány v rozkaze náčelníka VÚP SNV č. 3 s účinností od 1. července 1979.⁶⁵ V té době začalo nové vedení odboru NVČ za přispění politickovýchovného odboru znevažovat vědeckovýzkumnou činnost VÚP. Zvláště kritizovány byly základní a dlouhodobé výzkumné úkoly jako nepotřebné pro praxi a požadovány spíše dílčí výzkumy, ovšem k vyřešení složitých penologických problémů nebo jednoduché instrukce pro potřeby metodického řízení.

Dne 7. října 1980 schválil náčelník správy SNV „Návrh na zrušení Výzkumného ústavu penologického a zřízení oddělení penologického výzkumu“. Návrhu předcházela analýza výsledků VÚP za období 1971-1980, přičemž bylo v důvodové zprávě účelově kritizováno nesplnění některých plánovaných výzkumných úkolů a značná aktivita pracovníků VÚP mimo SNV. Přispěla k tomu též petice, v níž mluvčí Charty 77 kritizovali podmínky věznění, a která byla mimo jiných státních institucí adresovaná i doc. PhDr. J. Čepelákovi. Obraceli se k němu jako odborné autoritě, neboť o něm bylo všeobecně známo, že je zastáncem důsledného prosazování Standardních minimálních pravidel pro zacházení s vězni. Zanedbatelná nebyla ani případná úspora 10 funkčních míst (v tu dobu bylo v ústavu plánováno 22 funkčních míst, skutečně zařazených bylo 19). Dne 11. listopadu 1980 bylo rozhodnuto tehdejšími ministrem spravedlnosti JUDr. J. Němcem o zrušení VÚP SNV k 31. prosinci 1980 jako nepotřebné instituce. Lze uvést, že zrušení VÚP nebylo nikdy oficiálně ohlášeno Československé akademii věd (ČSAV), kde byl ústav veden v seznamu resortních vědeckovýzkumných pracovišť.⁶⁶

Další výzkumná činnost se bohužel zúžila pouze do oddělení penologie, které bylo následujícího roku zřízeno při odboru NVČ. Uspořené pracovní síly byly dány zčásti ve prospěch útvarů SNV, zčásti zařazeny do nově vzniklého penologického oddělení a Doc. PhDr. Jiří Čepelák, CSc. zařazen do činných záloh a následně odešel do starobního důchodu. Odborná knihovna VÚP, s více jak třemi tisíci svazky knižního fondu a 55 druhů odborných časopisů (z toho 28 tuzemských), byla prozatím přemístěna do nevyhovujících prostor Školského vzdělávacího střediska v útvaru SNV č. 2 Praha.

⁶⁵ GR VS ČR, odbor správní, RMS č. 10/1978, kterým se vydává *statut Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR*.

KDH, Rozkaz náčelníka Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR č. 3/1979, o řízení ve Výzkumném ústavu penologickém SNV ČSR.

⁶⁶ GR VS, odbor správní, RMS č. 15/1980, kterým se zrušuje „Výzkumný ústav penologický“ Sboru nápravné výchovy ČSR.

Závěr

Činnost Sboru nápravné výchovy ČSR (SNV) v letech 1976-1980 byla ovlivněna stranickou politikou, vycházející z XV. sjezdu KSČ, který jednoznačně podpořil proces politické normalizace v Československu. Vězeňství jako jeden z orgánů státní správy bylo obdobně jako armáda a bezpečnost politicky řízeno oddělením státní administrativy (tzv. 13. oddělení) ÚV KSČ. Po stránce ekonomické podléhalo odboru brannosti a bezpečnosti ministerstva financí, které předkládalo do vlády též rozpočet SNV.

Vlastní řízení vězeňství vycházelo z hlavních úkolů správy SNV na VI. pětiletku, zpracované v dokumentu „Stav československého vězeňství a jeho hlavní úkoly po XV. sjezdu KSČ“ a schválený ministrem spravedlnosti ČSR. Z této koncepce vycházely roční plány práce.

Sekretariát náčelníka správy SNV zajišťoval v letech 1976-1980 řadu zahraničních akcí. Informovanost o zahraničních vězeňských systémech však byla omezena jen na okruh států tzv. socialistického bloku a výměna zkušeností se uskutečňovala pouze na úrovni vedoucích funkcionářů SNV.

Důležitost, přisuzovaná v normalizační době agenturně operativní činnosti a narůstající rozsah její agendy, přimělo vedení správy SNV v roce 1978 k rozhodnutí o vyčlenění operativního oddělení z působnosti odboru ochrany a zřízení samostatného oddělení vnitřní ochrany správy SNV.

Kontrolní činnost byla prováděna podle nově vydaných „Zásad kontrolní činnosti ve SNV“. Došlo ke snížení počtu kontrolních akcí s důrazem na jejich kvalitu. Naproti tomu od roku 1978 předkládala inspekce náčelníkovi správy SNV celkové vyhodnocení stavu stížností a protispolečenského jednání příslušníků SNV každý měsíc, zatímco v předchozích letech to bylo jednou ročně.

V lednu 1976 vyšlo první číslo samostatného resortního časopisu „Zpravodaj SNV ČSR“ a v této souvislosti byla do politickovýchovného odboru přeřazena tisková skupina sekretariátu náčelníka správy, která měla vydávání časopisu na starosti. Nové začlenění redakce časopisu vycházelo z jeho úlohy v politickovýchovném systému SNV. U příležitosti politických výročí celostátního charakteru v roce 1979 a 1980 zabezpečovali pracovníci odboru řadu akcí, za dvě nejvýznamnější byla považována soutěž „Internacionální cestou“ a III. ročník zájmové umělecké činnosti (ZUČ) v SNV ČSR. Nadále probíhala soutěž o Standartu SNV, která byla od roku 1979 vyhodnocována podle nových kritérií. Ke kolektivnímu ocenění vybraných útvarů přibýlo v roce 1976 nové resortní vyznamenání, „Prapor ministra spravedlnosti ČSR“. Jako první získal prapor útvar SNV Heřmanice. V lednu 1977 iniciovalo vedení odboru přijetí rezoluce k dokumentu politického sdružení „Charta 77“, která byla jménem všech příslušníků a občanských zaměstnanců správy SNV ČSR zaslána na ÚV KSČ.

Činnost kádrového odboru vycházela z dokumentu „Program kádrové a personální práce SNV na léta 1976-1980“. Pětiletý plán odboru ukládal soustředit pozornost na doplňování početního stavu příslušníků SNV spolu se snižováním

značné fluktuace, na výběr a přípravu kádrových rezerv včetně zvyšování jejich kvalifikace. Na každého přijatého nového příslušníka byl vypracován individuální plán jeho výchovy. Po celé pětileté období byla preferována odborná příprava příslušníků, Všichni příslušníci SNV, bez ohledu na stupeň dosaženého všeobecného vzdělání museli projít odborným školením ve škole SNV. U příslušníků mladších 40 let bylo důsledně trváno na doplnění vzdělání dle kvalifikačních požadavků, stanovených pro zastávanou funkci. Po zřízení katedry nápravné výchovy na VŠ SNB k zabezpečení specializované výuky SNV byl v roce 1979 dobudován systém resortní školské soustavy, počínaje osmitýdenními nástupními kursy až po postgraduální studium pedagogů a psychologů. V návaznosti na komplexní hodnocení byl prováděn výběr příslušníků do kádrových záloh, přičemž větší pozornost byla věnována výběru kádrových záloh pro funkce na správu SNV, do kterých měli být vybíráni jen příslušníci s již naplněnými kvalifikačními požadavky a předpoklady pro samostatnou řídicí i koncepční práci. Od listopadu 1977 probíhala v SNV výměna služebních průkazů. Příslušníci SNV používali služební průkazy stejného provedení jako příslušníci SNB, odlišné pouze barvou podtisku a textem. Podtisk, podélný pruh uprostřed a vstupní známka byly v barvě oranžové.

Ke snížení administrativy v SNV ČSR byl v roce 1979 zpracován materiál s úkolem „Zhodnotit rozsah, účelnost a hospodárnost administrativní agendy SNV ČSR a navrhnout opatření k jejímu snížení.“ Ve spojitosti s posuzováním námětů k uvedenému materiálu provedl vnitřní odbor ve své kompetenci též rozbor právních předpisů, upravujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a činnost SNV. Zpracování statistických a evidenčních dat se ve sledovaném období již neobešlo bez využívání výpočetní techniky. Od roku 1977 byla na správě SNV využívána vyšší úroveň automatizace při zpracování statisticky odsouzených. Tento projekt byl vypracován ve spolupráci s výpočetním střediskem FMV, kde se také zpracovával. V roce 1980 bylo do vnitřního odboru organizačně začleněno odborné pracoviště pro budování automatizovaného informačního systému. V této souvislosti byl zakoupen a uveden do provozu minipočítač SM 3/10, který sloužil také pro pořizování dat z trestní statistiky ministerstva spravedlnosti ČSR.

Zdravotnická služba SNV převzala od 1. ledna 1977 komplexní zabezpečení zdravotnické péče o příslušníky SNV. V této souvislosti probíhaly v letech 1977-1978 u všech příslušníků SNV preventivní lékařské prohlídky, proveden rozbor celkového zdravotního stavu a stanoven plán ozdravných opatření. K zabezpečení zdravotnické péče o příslušníky správy SNV a útvaru SNV č. 2 Praha bylo v prostorách Na Květnici zřízeno sdružené zdravotnické středisko správy SNV. Při odboru ZS SNV bylo zřízeno oddělení hygieny a epidemiologie. Jeho činnost byla kromě metodického řízení soustředěna zejména na životní a pracovní prostředí vězňů a příslušníků SNV k předcházení vzniku a šíření přenosných onemocnění. Protialkoholní ochranné léčení bylo ve sledovaném období prováděno v šesti určených NVÚ.

Zajišťování bezpečnosti ve sledovaném období byl úkol stále aktuální. K vyřešení problémů v nejednotnosti postupu při budování systému ochrany a zejména technického zabezpečení byl na počátku roku 1977 zaváděn do praxe nový předpis o způsobu ochrany a bezpečnosti střežených objektů. Zaváděný diferencovaný systém střežení den-noc s využitím signálního zařízení H3 a H32, měl přinést úsporu příslušníků ve strážní službě. V předcházení vzniku mimořádných událostí pomáhala služební kynologie. Její činnost, do té doby prováděnou podle několika předpisů jiných ozbrojených sborů, byla ujednocena v roce 1976 rozkazem náčelníka správy.

Úkoly odboru výroby vycházely ze schválené „Koncepce zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody a obviněných ve vazbě do roku 1990“. Zvláštní pozornost byla věnována specifičnosti zaměstnávání odsouzených v pobočkách NVÚ pro místní výkon trestu, odsouzeným ženám a mladistvým. Ve stále větším rozsahu docházelo k zaměstnávání obviněných. Postupně docházelo k rušení nevyhovujících malých a vzdálených pracovišť a preferována byla velká pracoviště při výrobních závodech nebo výstavba výrobních hal v útvech SNV. Změnu již nevyhovujícího systému v odměňování vězňů přinesla v roce 1977 vyhláška ministerstva spravedlnosti ČSR o srážkách z pracovní odměny osob ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě. Nová právní úprava upřednostňovala zabezpečování výživy nezaopatřených dětí a maximální zájem vězňů na výsledcích své práce.

V činnosti týlových služeb byly všeobecně sledovány úspory, aby nedocházelo ke zvyšování nákladů státu na vězeňství. Prioritním úsekem zůstávala, tak jako v předchozích letech investiční výstavba, jejíž ukazatele určoval vojensko-ekonomický odbor České plánovací komise. Nejvyšším počtem hrubých staveb byl charakteristický rok 1977, kdy bylo rozestavěno celkem 46 staveb. V rámci technického oddělení byly přehodnoceny a zpracovávány nové základní předpisy, zejména evidence materiálůvých prostředků v SNV, spojovací provozní řád v SNV, požární ochrana v SNV a bojová technika v SNV. Požární tematika byla zařazena do plánu odborné přípravy pro příslušníky a do programu výuky roční důstojnické školy SNV. Vládní direktivy v letech 1978 a 1979 se promítly do spotřeby pohonných hmot, zejména snížením přidělu benzínu pro služební osobní vozidla, a to na úroveň spotřeby roku 1975. K dosaženým úsporám z velké části přispělo soutěžení řidičů. Do konce roku 1980 byla dokončena obměna vozového parku za unifikované řady vozidel československé výroby. V rámci modernizace bojové techniky bylo v letech 1977 - 1980 prováděno přezbrojení samopaly vzor 58 u všech členů závodní stráže. Spojovací služba týlového odboru ve spolupráci s odborem ochrany vytvářely podmínky k modernizaci signálně zabezpečovací techniky pro nově zaváděný diferencovaný systém střežení. Dokončením výstavby Ústředního skladu SNV Skuteč získala intendantní služba v roce 1978 zcela nové skladovací prostory. K úspoře finančních prostředků při stravování vězňů přispívala podobně jako v předchozích letech vlastní pomocná hospodářství, zřízená při některých NVÚ. K regeneraci pracovních sil příslušníků a pracovníků SNV se proviantnímu oddělení

dařilo každoročně přidělovat vyšší počet poukazů na tuzemskou i zahraniční rekreaci včetně preventivní rehabilitace.

Způsob zacházení s odsouzenými v popisovaném období vycházel nadále ze zákona č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody ve znění pozdějších změn a doplňků. Početní stavy odsouzených byly v letech 1976-1980 stabilizovány a udržovaly se pod hranicí 23 000 osob. K částečnému snížení počtu odsouzených, zejména z I. NVS, došlo pouze v roce 1980, a to na základě amnestie prezidenta republiky. Plnění úkolů nápravně výchovné činnosti bylo zaměřeno na problematiku výkonu krátkodobých trestů, výkonu trestu u odsouzených v pobočkách pro místní výkon trestu, výkonu trestu u odsouzených mladistvých, mladých dospělých, odsouzených s psychopatickými poruchami a cizinců. V lednu 1976 zahájilo činnost v NVÚ Plzeň „Středisko zvláštní léčebně preventivní péče“, kam byli zařazováni odsouzení I. a II. NVS, u kterých se ve větší míře vyskytovaly psychopatické poruchy. Od roku 1979 vykonávali odsouzení cizinci z kapitalistických i socialistických států trest odnětí svobody pouze v NVÚ č. 2 Praha. Soustředění výkonu trestu cizinců do jednoho NVÚ mělo přinést zlevnění všech druhů tlumočení a rychlejší vyřizování administrativních záležitostí včetně cenzury osobní korespondence.

Pod záminkou snižování počtů neefektivních výzkumných pracovišť zrušil ministr spravedlnosti JUDr. J. Němec k 31. prosinci 1980 Výzkumný ústav penologický SNV. Tento akt způsobil na delší dobu úpadek odborné činnosti ve vězeňství, která se slibně rozvíjela od roku 1968.

V období let 1976-1980 se součástí státní politiky stalo též využívání represivní funkce justice a vězeňství vůči zastáncům lidských práv a politické opozice, zejména po vzniku Charty 77. Tato skutečnost se částečně promítala do způsobu zacházení s vězni ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Vedle toho nelze opomenout řadu opatření s pozitivními výsledky, zejména v pracovní a mimopracovní činnosti odsouzených, včetně jejich všeobecného a odborného vzdělávání.

Použité prameny a literatura:

Generální ředitelství VS ČR, odbor správní:

- Rozkazy ministra spravedlnosti ČSR z let 1976-1980
- Rozkazy náčelníka správy SNV ČSR z let 1976-1980

Kabinet dokumentace a historie VS ČR:

- Ročenky SNV ČSR z let 1976-1980
- Časopis Zpravodaj SNV ČSR z let 1976-1980
- Materiály pro vedení správy SNV ČSR z let 1976-1980
- Materiál pro štáb náčelníka správy SNV ČSR z května 1976
- Program konference Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR.

- Jiří ČEPELÁK, *Deset let VÚP*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1977.
- Libuše DRŠKOVÁ, *Ve jménu přátelství*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červenec 1980,
- Libuše DRŠKOVÁ, *Mezi řádky*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1976.
- Libuše DRŠKOVÁ – Petr GALUŠKA, *Historie KSČ zdroj zkušeností pro současnou praxi*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červenec 1977.
- Jiří ENDRŠT, *Výkon trestu odnětí svobody v pobočkách útvarů SNV*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1977.
- Petr GALUŠKA, *Delegace přátel*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1976.
- Petr GALUŠKA, *Polští novináři u nás*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, březen 1977.
- Petr GALUŠKA, *Delegace vězeňství z MLR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1978.
- Petr GALUŠKA, *Přátelská návštěva*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979.
- Petr GALUŠKA, *Návštěva z baumanského okresu*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, březen 1977.
- Petr GALUŠKA, *Tisková konference*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1978, prosinec 1979.
- Petr GALUŠKA, *Slavnostní akt*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1978.
- Petr GALUŠKA, *Před novými úkoly*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, leden 1981.
- Petr GALUŠKA, *Konference z lékařství*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1977.
- Petr GALUŠKA, *IX. vědecká konference z lékařství ve vězeňství*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979.
- Jiří MARTINOVSKÝ, *Skuteč*, in: časopis Zpravodaj, říjen 1978.
- Stanislav MATOUŠEK, *Ústřední kolo*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1976.
- Miroslav MAYER, *Maďarsko není jen Balaton*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1981, s. 18-19, červen 1981.
- László PÁL, *Penitenciárna pedagogika*, in.: Penologické zošity 3b, Bratislava 1985.
- Oldřich PROCHÁZKA, *Delegace československého vězeňství v SSSR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1977.
- František SUK, *Kynologická premiéra*, in: časopis Zpravodaj, prosinec 1976.
- Vladimír ŠAROCH, *Náš host*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, červen 1976.
- Josef ŠPŮR, *V Karolínu byli i příslušníci SNV*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, březen 1977.
- Václav TAUŠ, *Nová síň tradic*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, květen 1976.
- Prokop TOMEK, *Vývoj systému agenturní činnosti ve vězeňských zařízeních čs. komunistického režimu 1948-1989*, in.: Dvě studie o československém vězeňství 1948-1989.
- Josef VACEK, *Vzorné kolektivy na správě SNV ČSR*, in.: časopis Zpravodaj SNV ČSR, říjen 1977.
- Emil VAŠÍČEK, *Katedra nápravné výchovy na vysoké škole SNB*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, prosinec 1979.
- Výsledky šetření Zpravodaje SNV ČSR*, in: časopis Zpravodaj SNV ČSR, duben 1978.
- Martin VÁŇA, *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby ČR 1983-1998*, příloha časopisu České vězeňství č. 3-4/1998.

Přílohy

PŘEDMLUVA

V letošním jubilejním roce — 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou s hrdostí bilancujeme výsledky uplynulých let, v jejichž průběhu se podařilo pod vedení Komunistické strany Československa vybudovat v naší vlasti novou, spravedlivější společnost.

Československá socialistická republika se dnes řadí k nejvyspělejším státům světa, disponuje výrazným ekonomickým potenciálem, rozsáhlou vědeckovýzkumnou a technickou základnou. Změnila se tvář našich měst a vesnic, byly vynaloženy obrovské prostředky k realizaci kulturního a sociálního programu KSČ.

Díky této politice se náš lid na vlastních zkušenostech přesvědčil, že jedině KSČ důsledně hájí jeho zájmy a naplňuje jeho tužby. Uskutečnily se hluboké revoluční přeměny v politickém, hospodářském a kulturním životě lidu, jež v naší historii nemají obdoby.

Současně si v této souvislosti znovu uvědomujeme, že naše osvobození i výstavba nové společnosti je nerozlučně spjata s nezištnou pomocí Sovětského svazu. Vzájemná pomoc, spolupráce a spojenectví se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy zabezpečuje naši státní a národní svrchovanost, garantuje naši svobodnou budoucnost, jsou zdrojem dalších úspěchů socialistické výstavby.

Publikace, kterou dostává čtenář do rukou, zobrazuje ve zkratce jednotlivé etapy vývoje naší společnosti a v kontextu s nimi jsou charakterizována vývojová stadia Sboru nápravné výchovy. Tento postup volili autoři především proto, že SNV ČSR patří k mocenskému aparátu socialistického státu a z hlediska náležejících funkcí plnil v každé etapě odpovídající úkoly. Přirozeně v jiné organizační podobě, příp. pod jiným názvem, avšak vždy orgány čs. vězeňství přispívaly k prosazování a uplatňování trestní politiky socialistického státu vůči těm, kteří, objektivně vzato, jeho pevnost a stabilitu spáchanou trestnou činností narušovali a oslabovali.

Toto konstatování nikterak nezastírá, že nynější socialistický profil Sboru, jako celku i jeho jednotlivých příslušníků, nevznikl automaticky. Jeho vyhraněný třídní charakter, jeho politicko-morální jednota a pevnost je výsledkem dlouholetého úsilí služebních funkcionářů, stranických orgánů a organizací. Stovky, tisíce komunistů i dalších příslušníků prokázali za uplynulých 35 let svou oddanost straně a pracujícím lidu, svou věrnost ideálům socialismu.

3

Z jejich revolučního elánu, ukázněnosti a obětavosti je napsána novodobá historie Sboru nápravné výchovy ČSR. V současné době je jeho příslušníky téměř 50 % těch, jejichž délka služby nepřesahuje 6 let. Jim především je tato publikace určena.

Přáli bychom si, aby poznání minulosti v nich umocnilo vůli a odhodlání rozmnožit pozitivní výsledky SNV ČSR a psát svými činy, svou politickou a pracovní aktivitou další světlé stránky této historie.

Není sporu o tom, že i v našich útvech SNV jsou očividné významné proměny oproti situaci před deseti, dvaceti či třiceti léty. Některá srovnání je možno si učinit z uveřejňovaných fotografií. Změnily se však i podmínky služby, ale také její náročnost a rozsah. Tomu odpovídá i růst všestranné vzdělanosti příslušníků SNV. I na tomto úseku, jakož i jiných, požadavky budou dále vzrůstat. O efektu našeho úsilí rozhodne stejně jako v minulosti, prostá všední práce, jejímiž aktéry budou lidé — příslušníci SNV ČSR, politicky a morálně pevní, odborně připravení a kulturně vyspělí. Příslušníci, bytostně spjatí svými postoji, činy a prací s politikou KSČ, myšlenkami socialistického vlastenectví a socialistického internacionalismu. Tyto principy SNV ČSR považuje za své krédo, obhájil je v minulosti a jsou základem jeho další věrnosti straně a lidu.

Plk. dr. Stanislav VÝBORNÝ

Předmluva k ideologické publikaci „Věrní straně a lidu“ (foto: KDH)

Otvar sboru nápravné výchovy ČSR Mírov
pošt. příhr. 1, okr. Šumperk
PSČ 789 53

Č.j.: ÚSNV-006/Vo-350-79.

v Mírově dne 24. ledna 1979.

Přísně tajné!

MS - Správa Sboru nápravné výchovy ČSR
samostatné oddělení vnitřní ochrany

P R A H A :

Počet listů : - 7 -

Počet Příloh : - 2 -

Ministerstvo spravedlnosti ČSR správa Sboru nápravné výchovy
Došlo 13. 1. 1979
Čj. ÚSNV-006/350-79-I.
Přílohy 2/2

MĚSÍČNÍ HLÁŠENÍ O VYHLEDÁVÁNÍ-OBJASŇOVÁNÍ

A JINÉ NEDOVOLENÉ ČINNOSTI ZA MĚSÍC LEDEN 1979:

1.) REAGENCE ODSOUZENÝCH NA UDÁLOSTI:

a.) vnitropolitické

Vzhledem k provedeným opatřením v omezení poslechů televizních pořadů se zájem odsouzených více soustřeďuje na čtení denního tisku a diskuse kolem energetické situace. Je třeba říci, že z rozboru získaných poznatků a prováděných pohovorů s odsouzenými většina z nich i když neoficiálně zastává takový názor, že situace po stránce hospodářské je u nás vážná, zima způsobila pouze dočasné obtíže. Mezi vězni se vedou takové diskuse, že naše vláda není schopna zajistit lidem dostatek základních potřeb. Podle názoru odsouzeného ZÁMEČNÍKA Ladislava, se situace v této oblasti bude zhoršovat, protože cpeme do zahraničí co se dá. Dělá si posměšky z toho, že komunisté sami kritizují západní státy, že je tam energetická krize, ale u nás tomu říkáme jen výpadek. Hovoří se mezi odsouzenými o tom, že

První stránka svodky oddělení vnitřní ochrany Ú SNV Mírov z ledna 1979 (foto: ABS)

Ministerstvo spravedlnosti ČSR
správa Sboru nápravné výchovy

Č.j.: SSNV- 068 /náč:76

V Praze dne 26. 7. 1976

S c h v a l u j i :

TAJNÉ

Výtisk č.: 2

dne:

Němec
30/7 76

P L Á N

ČINNOSTI SBORU NÁPRAVNÉ VÝCHOVY ČSR NA LÉTA 1976 - 1980

Plán činnosti Sboru nápravné výchovy ČSR (dále jen SNV) na léta 1976 - 1980 rozpracovává úkoly vyplývající ze závěrů XV. sjezdu KSČ. Rozhodující úkol spočívá i nadále ve zvyšování aktivního příspěvku SNV v boji proti kriminalitě. Proto plán prvořadě sleduje efektivnější docilování nepodmíněného trestu odnětí svobody, kvalitní zajišťování vazebních, bezpečnostních a dalších úkolů, jejichž plnění SNV funkčně přísluší.

Současně zaměřuje činnost SNV na vytváření podmínek, nezbytných pro kvalitní plnění služebních úkolů. Jde především o politicko-odbornou přípravu příslušníků SNV, řešení komplexu kádrově personálních otázek, zvýšení úrovně řídicí a kontrolní činnosti, docílení maximální hospodárnosti, plánovací a finanční kázně na všech součástech SNV, využívání poznatků vědy a techniky a uplatňování zkušeností socialistických států zejména Sovětského svazu.

Plán předpokládá, že při plnění úkolů sehraje i nadále významnou úlohu vysoká pracovní aktivita a iniciativa příslušníků

A/1981

První stránka plánu činnosti SNV na léta 1976-1980 (foto: KDH)

Obsah

Řízení správy Sboru nápravné výchovy	2
Sekretariát náčelníka správy SNV	5
Inspekce náčelníka správy	10
Samostatné oddělení vnitřní ochrany	12
Odbor pro politickovýchovnou práci	13
Kádrový a personální odbor	25
Vnitřní odbor	30
Odbor zdravotnické služby	34
Odbor ochrany	36
Odbor výroby	43
Finanční odbor	44
Týlový odbor	45
Odbor nápravně výchovné činnosti	55
Výzkumný ústav penologický SNV ČSR	59
Závěr	63
Přílohy	68

Dosud vyšlá čísla časopisu jsou k dispozici na internetových stránkách:

<http://akademievs.cz/?m=6&s=7&typ=sub>

<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/ke-stazeni-112/historicka-penologie-1224/>

KABINET DOKUMENTACE A HISTORIE VS ČR

Soudní 1672/1a, P.O.Box 3, 140 67 Praha 4

Redaktor: PhDr. Ondřej Hladík

Telefon: +420 244 024 711

Fax: +420 244 024 713

E-mail: historicka.penologie@seznam.cz